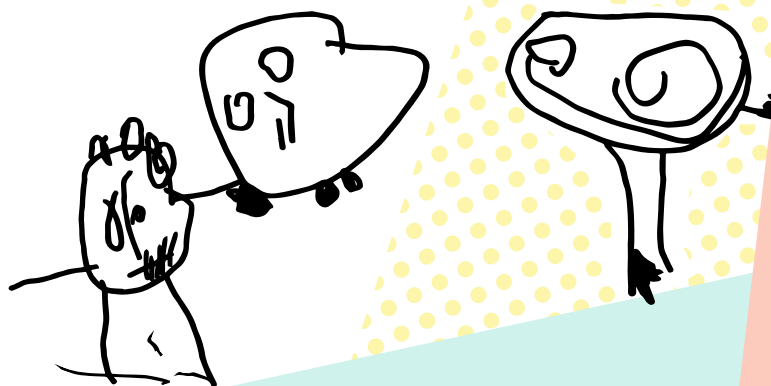

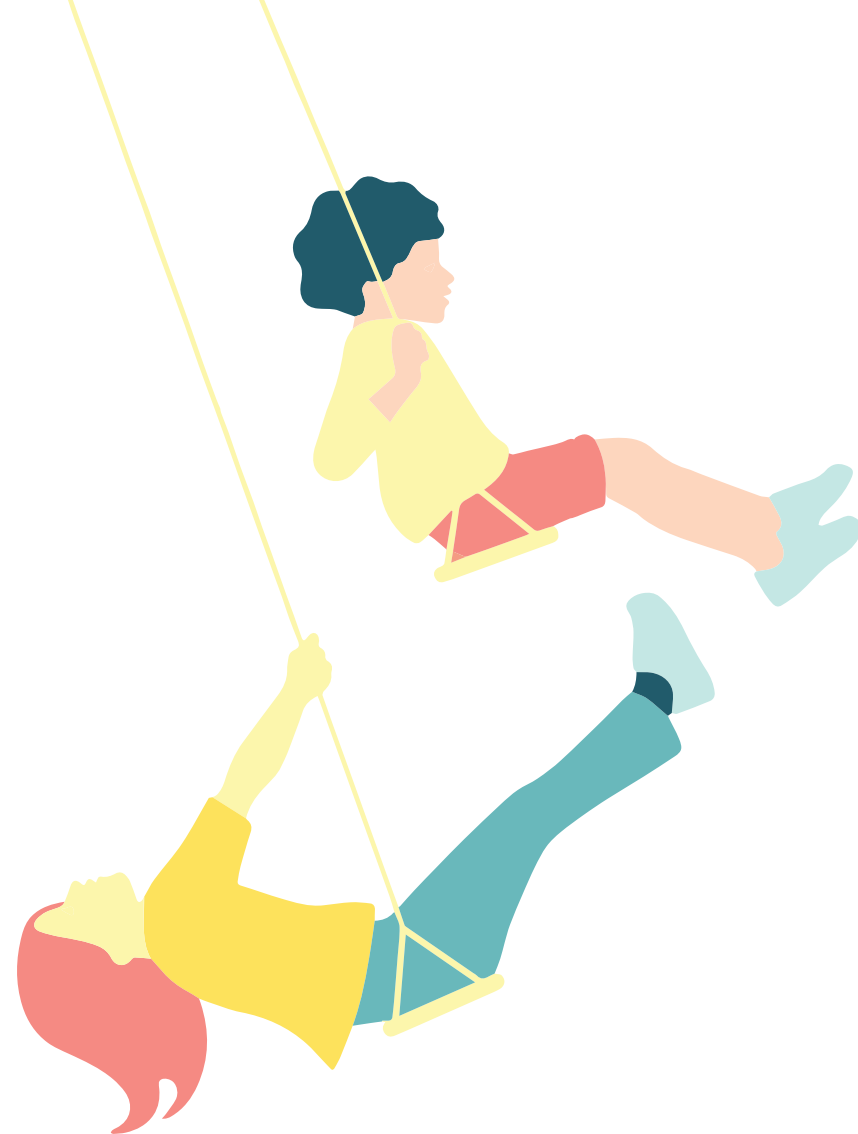

ZA RUKU, SPOLU A SÁM

Diplomová práce
Bc. Jitka Alexová
pod vedením Ing. arch. Jana Mléčky PhD.
Fakulta architektury VUT
2019/2020

Obsah

Úvod	7
Lokalita	15
Urbanismus	69
Mateřská škola	77

O dětech a školce

Nástup do školky je důležitým milníkem v životě dítěte. Právě v období předškolního věku se naše osobnost nejvíce formuje. Vytváří se naše sny a strachy. Poznáváme sebe i okolí.

Děti, které jsou v dřívějším období zaměřené na sebe a své potřeby, se snaží nově porozumět potřebám ostatních. Začínají si uvědomovat složitost světa. Nejsem pouze já, jsou i ostatní. Kam patřím a kdo jsem? Pokouší se hledat své místo ve společnosti.

Malý člověk má obrovskou touhu věcem porozumět. Od prvního nádechu se učí rozumět našemu světu, světu dospělých, i světu dětí. Pozoruje a napodobuje, co vidí u jiných, hraje si. Poznává své hranice a téměř neustále se je snaží posouvat. Neexistuje větší energie, větší zapálení v poznání, než jaké má malé dítě.

Důležitou roli v tomto období hraje mateřská škola. Nacházíme zde nové kamarády, učíme se novým věcem. Školka hraje velkou roli v nalezení samostatnosti, vlastní identity. Stejnou měrou, ne-li větší, se podílí na socializaci dítěte.

V dnešní době je o to důležitější, že mnohé děti se právě tady setkávají poprvé se svými vrstevníky. Učí se spolu vycházet, dohodnout se a vzájemně si pomáhat. To je zkušenost, která je možná důležitější než všechny vzdělávací programy světa.

O komunitě a školce

Školka je místem nesmírně cenným pro komunitu. Utužuje sousedské vztahy. Je místem, kde se setkávají různí lidé s různými příběhy.

Lokálnost přitom hraje velkou roli. Taková školka je srdcem komunity, je blíže rodině. Děti potkávají své sousedy a kamarády. Jsou ve známém prostředí nebo se známými lidmi, proto jsou klidnější, když přijde den D a maminka s tatínkem je nechají poprvé ve školce samotné.

V tomto ohledu musím vyzdvihnout mateřské školy, které fungují jako mateřská centra. Poskytují program rodičům na mateřské a jejich malým ratolestem. Prostředí se tak velice brzy stává pro dítě známým, cítí se tu bezpečně a později nemá problém s odchodem mámy a táty. Tento přechod je snazší i pro rodinu, která získá v prostředí důvěru.

Školka spojuje lidi, posiluje vztahy v sousedství. Z místa k bydlení se vložním komunitního prvku stává místo k životu.

Psal se rok 1888, když v Brně vznikl velkolepý záměr. Členové českých spolků se sešli U Svatého Antoníčka a uspořádali společně výlet. Podařilo se jim vybrat značnou finanční sumu a za tento výtěžek byla později postavena vůbec první česká mateřská škola v Brně.

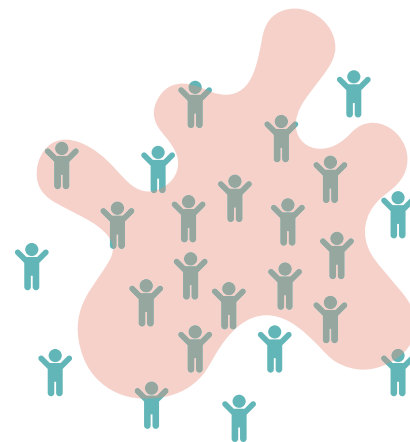

Kaplička, která toho byla svědkem, stojí na místě dodnes, i když se jí dostalo přestavby. A co by kamenem dohodil roste nová brněnská čtvrť Sadová.

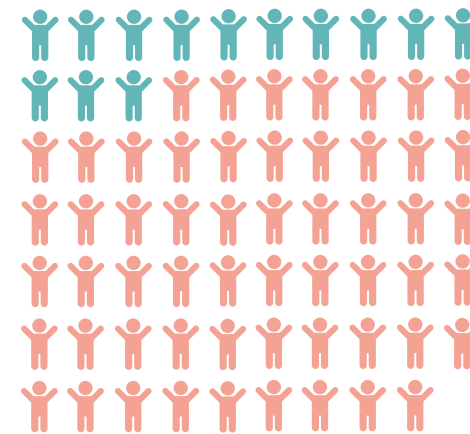
Lokalita

Mateřské školy v Brně

K 30.9.2019 bylo v brněnských MŠ zřizovaných městskými částmi 11 536 dětí. Statutární město Brno vydalo obecně závaznou vyhlášku, kterou stanovilo spádové oblasti jednotlivých mateřských škol. Pro určení spádové mateřské školy je rozhodující trvalé bydliště dítěte.

V městské části Královo Pole je dle výročních zpráv od roku 2013 10 zařízení zabývajících se předškolním vzděláváním, v nich je celkem 30 tříd pro celkově 759 dětí. Průměrný počet dětí na třídu je 25,3, což je nad průměrem všech zařízení v Brně.

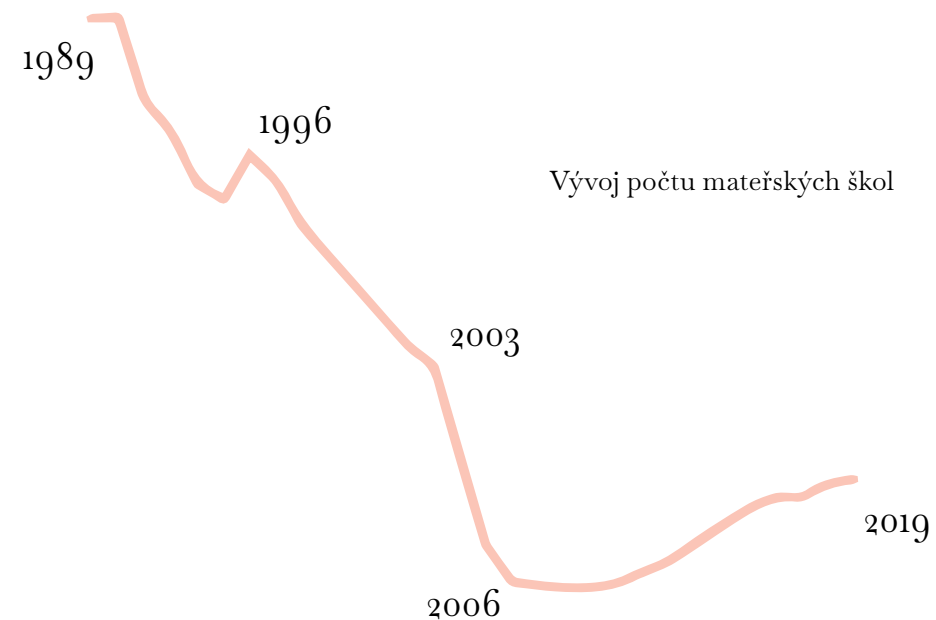

2+ 5

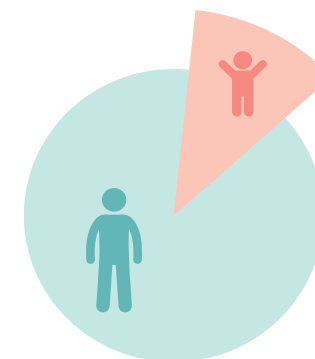
Pro oblast Sadová je spádová MŠ Božetěchova. Ta má dle rejstříku škol kapacitu 81 dětí.

V Králově Poli bylo pro školní rok 2020/2021 174 volných míst v MŠ, podáno bylo 337 přihlášek. Na MŠ Božetěchova dorazilo 69 přihlášek. Školka nedokázala vyhovět všem, volných míst bylo totiž pouze 13.

Poptávka po umístění v mateřských školách v současné době převyšuje nabídku. To je způsobeno jak legislativními změnami (zavedeno povinné předškolní vzdělávání pro děti, které do začátku školního roku dovršily 5 let), tak možností vzdělávání dětí od 2 let v mateřské škole.

V loňském roce se v Brně narodilo rekordních 4 749 dětí. Je to nejvíce od roku 1984. Kapacita školek však nevyhovuje již současným podmínkám.

Na zvyšující se podíl dětí v populaci reagují každým rokem zvyšující se kapacity brněnských mateřských škol. Rodiče podávají i několik přihlášek na různé mateřské školy.

Ke dni 26.3.2011 žilo v MČ Královo Pole 28 684 obyvatel. Dětská složka z toho tvořila 11%. Vzhledem k zamýšlené výstavbě domů a bytů v oblastech Sadová, Košinova, Božetěchova, bylo jasné, že je třeba navýšit kapacitu předškolních zařízení.

V současné době počty obyvatel rostou. Školky jsou na hraně svých kapacit. Mladé rodiny mají stále větší problém najít pro své dítě školku.

Sadová

Sadová je městská čtvrť na severu statutárního města Brna. Jedná se o novou obytnou čtvrť, která se nachází na území Králova Pole. Nové katastrální území má rozlohu 2,82 km².

Území pozdější Sadové bylo k Brnu připojeno v roce 1919. Sadová je od 24. listopadu 1990 součástí samosprávné městské části Brno-Královo Pole.

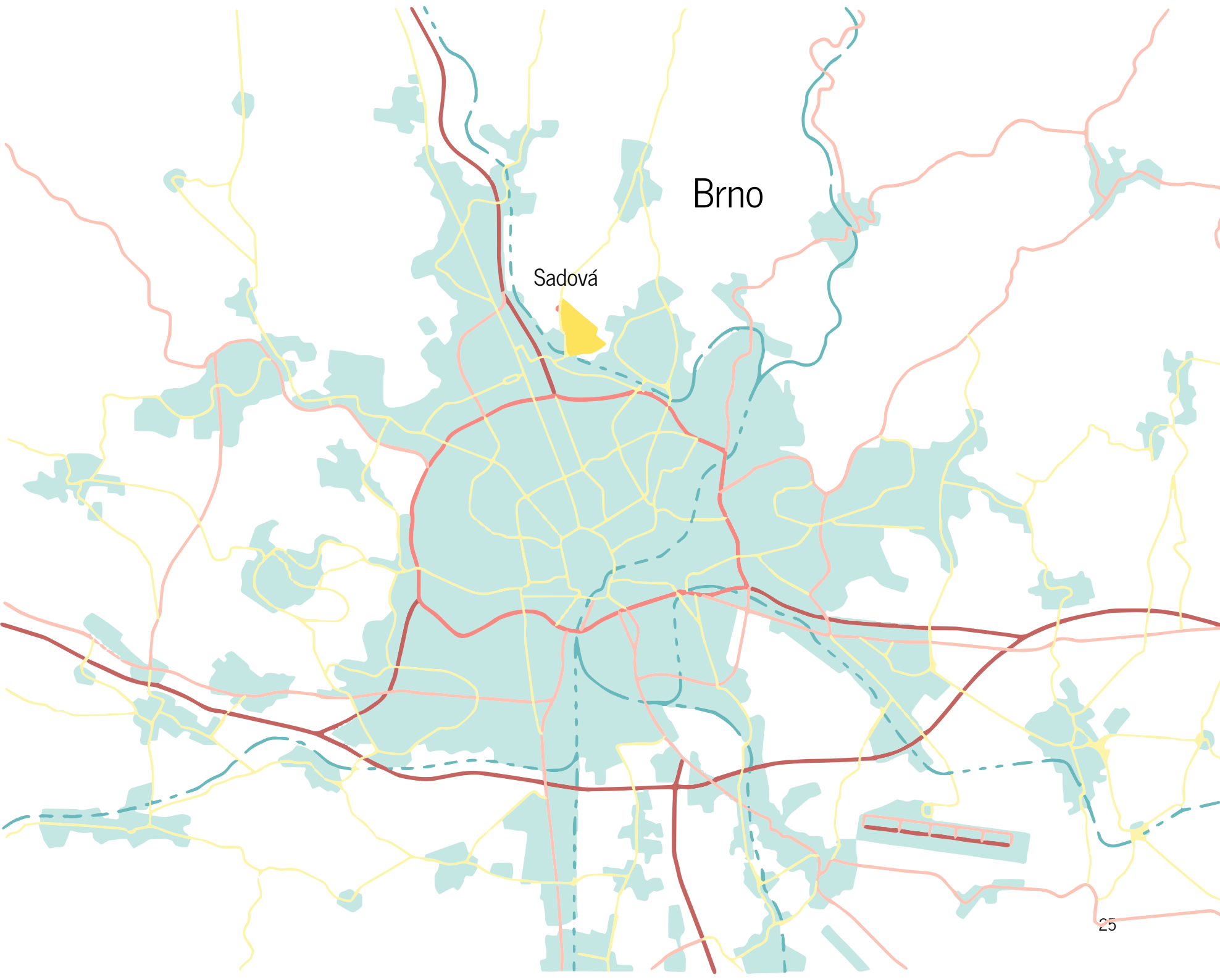

Širší vztahy

Sadová se nachází na severním okraji Brna. Katastrální území Sadové sousedí na jihu a na západě s katastrálním územím Královo Pole, na východě s Lesnou, na severu s Řečkoviciemi a Soběšicemi.

				
Brno město (hlavní nádraží)	1 hod. 15 min.	21 min.	35 min.	11 min.
Soběšice	1 hod. 45 min.	20 min.	15 min.	7 min.
Lesná (Halasovo náměstí)	39 min.	10 min.	14 min.	5 min.
Královo Pole, nádraží	22 min.	5 min.	13 min.	3 min.

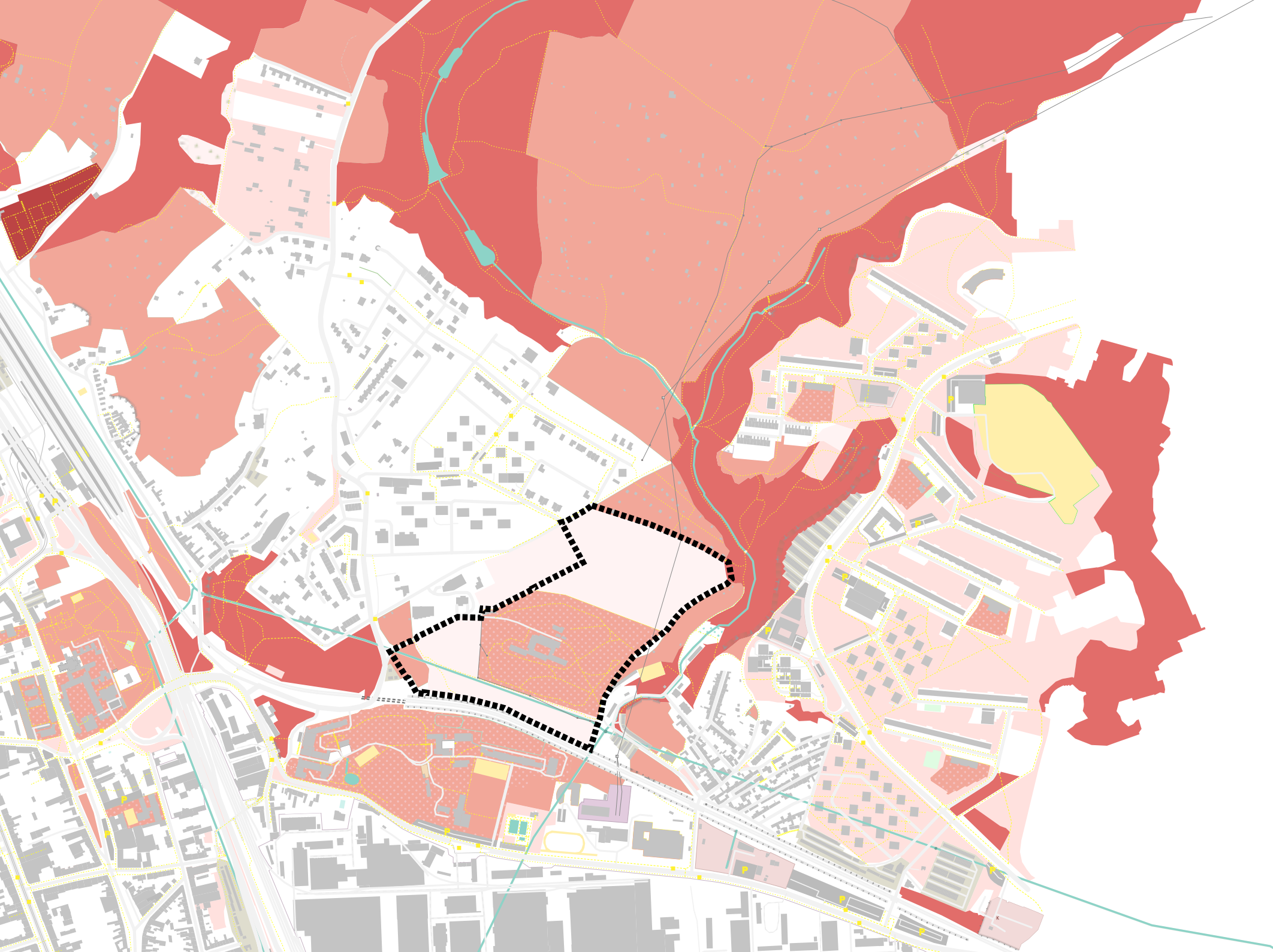

Lokalita

Řešené území se nachází v katastrálním území Sadová v městské části Brno, Královo Pole. Je ohraničeno ulicemi Kociánka, Zaječí hora, U Antoníčka, Trtlkova a železniční tratí Brno – Havlíčkův Brod. V blízkosti železniční trati vede zatrubněná část řeky Ponávky.

V současné době je území využíváno převážně k rekreaci. Na velké části se nachází park, sad, zahrádkářská kolonie a lesopark.

V jižní části řešeného území se nachází Domov pro seniory Kociánka.

Část území slouží jako park již
existujícímu domovu pro seniory.

Severní část území je nevyužitá.
Nachází se tu především náletové
dřeviny. Územím prochází vedení
VVN.

Historie

Katastrální území Sadová je poměrně mladé. Vzniklo uměle při radikální druhé katastrální reformě Brna provedené v letech 1966-1969 ze severovýchodní části původního katastrálního území Královo Pole a nepatrných částí katastrálních území Obrány a Soběšice. Od té doby až do roku 1990 bylo součástí tehdejšího městského obvodu Brno V.

Po sametové revoluci se 24. listopadu 1990 stalo součástí nově ustavené samosprávné městské části Brno-Královo Pole.

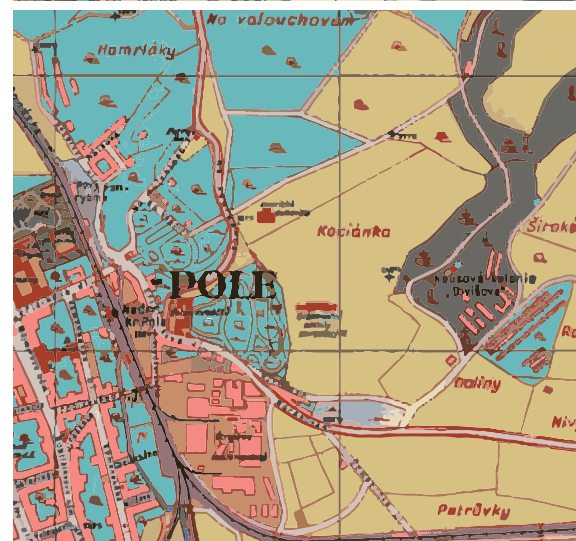
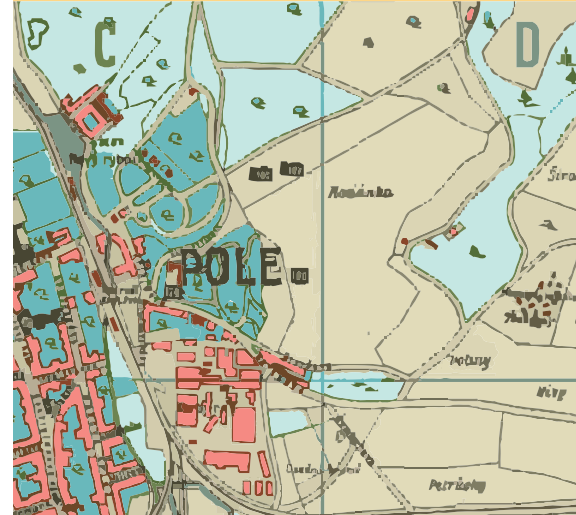
Území Sadové dříve sloužilo jako rezerva pro další panelovou výstavbu. Dočasně pak jako zahrádkářská kolonie.

Donedávna téměř veškerou plochu Sadové tvořily lesy Kyselé a Zaječí hory a sady a zahrady s velkým množstvím chat. Jediným areálem odlišného charakteru byl domov důchodců nad železniční tratí.

Plán města Královo Pole z roku 1907:

Na hranici území Sadové se nachází historické centrum Králova Pole se zámekem. Na východě můžeme vidět dnes již neexistující Nový rybník a počínající výstavbu královopolské strojírny. Mezi těmito místy bylo dříve nádraží, dnes se tu nachází jediná komunikace spojující Sadovou s městem.

Plán velkého Brna 1929:

V prostorách zámku a zámeckého parku se usídlil roku 1919 Ústav mrzáčků.

Na Kociánce vzniká v 20. a 30. letech několik významných staveb. Jednou z nich je „Americká domovina pro výchovu prací“, vzdělávací ústav pro výchovu mládeže prací. K ústavu patřilo zahradnictví, drůbežárna a zemědělská půda. Vzniklo zde několik sportovních klubů, dále třeba divadelní soubor nebo osvětový kroužek.

Poblíž strojíren vzniká Nouzová kolonie.

Plán města 1933:

V Nouzové kolonii „Šanghaj“, kde se usídlili především dělníci, kteří sem přesídlili za prací. Z kolonie se časem stává „vesnička ve městě“, dnešní Divišova čtvrť.

Vzniká zástavba v ulici Resslera.

Jančův plán velkého Brna 1937:

Poblíž Ústavu mrzáčků vznikají Svépomocné podniky zmrzačelých.

V sousedství řešeného pozemku se nacházela „Americká domovina“. První a jediné vzdělávací zařízení v lokalitě. Po jeho znárodnění v roce 1948 zanikl. Královopolská strojírna objekt používala k ubytování učňů. Bohužel zub času byl neoblomný a budovy chátraly. Objekt vlevo podlehl později požáru. Druhý pavilon byl přestavěn na sídlo architektonické kanceláře K4.

1953

V území se nachází 2 rodinné domy a nájemní řadová zástavba v dnešní ulici Zaječí hora. Probíhá výstavba v ulici Mojžíšova. Vzniká komunikační síť k ose ulice Kociánka.

1976

V roce 1961 byl postaven Domov pro seniory Kociánka. Dále pokračuje zástavba rodinnými domy v ulici Mojžíšova. Východně od Sadové vzniká v 60. a 70. letech významné sídliště Lesná.

1990

Úpravy areálu Domova pro seniory. Další rozvoj v ulici Mojžíšova a ulici Zaječí hora. V oblasti přibývá rekreačních zahrádek a chat.

2000

Vrcholí rozvoj ulice Mojžíšova. Vznikají ulice Kepákova, Högrova (bytové domy) a Černíkova (rodinné domy). Vznikají bytové domy při ulici Kociánka a velký obytný komplex na ulici Žleb.

2010

Objekty v ulici Zaječí hora zanikají. Nově vzniká kancelářský objekt u domova pro seniory. Výstavba sílí západně od páteřní komunikace. V severní části vznikají rodinné domy.

2019

V roce 2014 dochází k významnému rozšíření silniční infrastruktury na obě strany od ulice Kociánka. Roku 2015 začíná vznikat nová čtvrť. Z území mizí chaty a rekreační zahrádky. Nahrazují je bytové a rodinné domy v ulicích Menšíkova, Jarmily Kurandové, Moskalykova, Gustava Broma, Firkušného, Vlasty Fialové a Kožíkova.

Urbanistický vývoj

Lokalita Sadová byla donedávna typická zahrádkářská kolonie. Pouze v jižní části území byl významný areál domova pro seniory.

Z důvodu atraktivity celé lokality zde později v 90. letech vyrostlo nejdříve několik rodinných a bytových domů.

Výstavba pokračovala. V roce 2008 odstartovala výstavba komplexu řadových rodinných domů v ulici Kostelní Zmola nazvaného „Nad Kociánkou“. Dostavba byla naplánována na září 2010.

Východně od ulice Kociánka začal v roce 2008 vznikat rozsáhlý obytný soubor „Panorama Kociánka“ pro přibližně 600 obyvatel. V první etapě vznikla Panorama I, což je soubor bytových domů při jižním okraji Sadové. Následovala fáze Panorama II s rodinnými domy ve středním pásmu čtvrtě. Panorama III, která je finální etapou projektu v současné době čeká na realizaci.

Na jihovýchodě Sadové v ulici Křivého byla následně v roce 2009 zahájena výstavba

bytového domu „Zaječí Hora“.

Zájem o bydlení v domech s výhledem na Brno prudce vzrostl. Město se rozhodlo prodat pozemky zahrádkářské kolonie za účelem zisku a vzniku nové výstavby v lokalitě. Vznikl dosud největší projekt obytného souboru PREMIUM. Výstavba komplexu obytných budov byla dokončena až nyní.

Obytný soubor PREMIUM:

- 13 malých bytových domů s byty různých velikostí
- 80 pozemků určených pro výstavbu všech typů rodinných domů, řadových, dvojdomků i samostatně stojících vil. Budované v etapách.
- rezidence Alta Vista: První vlna nové bytové výstavby byla dokončena v roce 2016. Rezidence je koncipována jako dům s malým počtem velkých bytů, převážně 4+kk o velikosti 100 – 118 m².

V minulém roce i soubor 12 řadových rodinných domů Na Výsluní v severní části Sadové.

Budoucnost?

Sadová se má stát domovem téměř pro 5000 obyvatel. Uvažuje se o rozšíření domova pro seniory, kde by našlo přístřeší až 600 seniorů a výstavbě několika domů s pečovatelskou službou (až 100 bytů).

Funkce

Bydlení

Sadovou obývalo v roce 2001 pouze 452 osob. V minulých letech funkce bydlení v lokalitě významně posílila.

Vzhledem k cenám pozemků a chybějící regulaci došlo k výstavbě velkého množství bytů bez odpovídající infrastruktury.

Obyvatelé Sadové pociťují absenci obchodů, kaváren, restaurací, dětských hřišť, ale i chodníků, odpadkových košů, zastávek MHD, přechodů pro chodce a většiny služeb. Do nově vzniklé čtvrti se i přesto stěhují noví obyvatelé. Většinou se jedná o mladé rodiny, které hledají své místo k životu.

Občanská vybavenost

Možná největším problémem nové zástavby čtvrtě Sadová je nedostatečná občanská vybavenost. Výroba, služby a občanská vybavenost jsou zastoupeny minimálně a zcela nedostatečně.

Na území se nachází potraviny, 2 kavárny, domov pro seniory a soukromá mateřská škola.

V blízkosti domova pro seniory můžeme najít také kancelářský objekt.

Situace je neuspokojivá obzvláště pokud přihlédneme k množství obytných budov a skutečnosti, že se čtvrť bude nadále rozvíjet.

MŠ Elánek (soukromá)

Kavárna Solc Design cafe
Kavárna Koci cafe cakes
Obchůdek na Kociánce

Studio K4

Domov pro seniory

Domov pro seniory Kociánka

Přímo uprostřed úhledného lesoparku na okraji území se nachází zařízení pro seniory.

Domov je určený pro klienty se sníženou mobilitou, proto je celá budova zcela bezbariérová. Většina pokojů je situována na jih a poskytuje výhled na panorama města.

Kapacita objektu je v současné době 323 lůžek. Senioři jsou ubytováni převážně v dvoulůžkových pokojích.

Součástí objektu jsou společenské místnosti, pobytové terasy, kavárna, jídelna s venkovní terasou a prostory pro terapii. Objekt má dokonce vlastní služby jako třeba kadeřnictví nebo pedikúru. Kromě ošetrovatelské péče zajišťují zaměstnanci domova i kulturní vyžití – výstavy, výlety a besedy pro seniory. Dalo by se říci, že samotný domov pro seniory je lépe vybavený než celá čtvrť.

V současnosti se řeší rozšíření tohoto zařízení o další ubytovací kapacity. Zvažuje se i vybudování druhého domova pro seniory v prostoru parku.

Pokud většina budov v zastavěném území Sadové je „omladinou“, Toto zařízení je jakýsi „dědeček“. Je poměrně separovaný, odměřený. Udrží si bezpečný odstup. Raději hledí do minulosti přímo na historické Brno. „Už to není, co to bejvávalo,“ říká si.

Školství

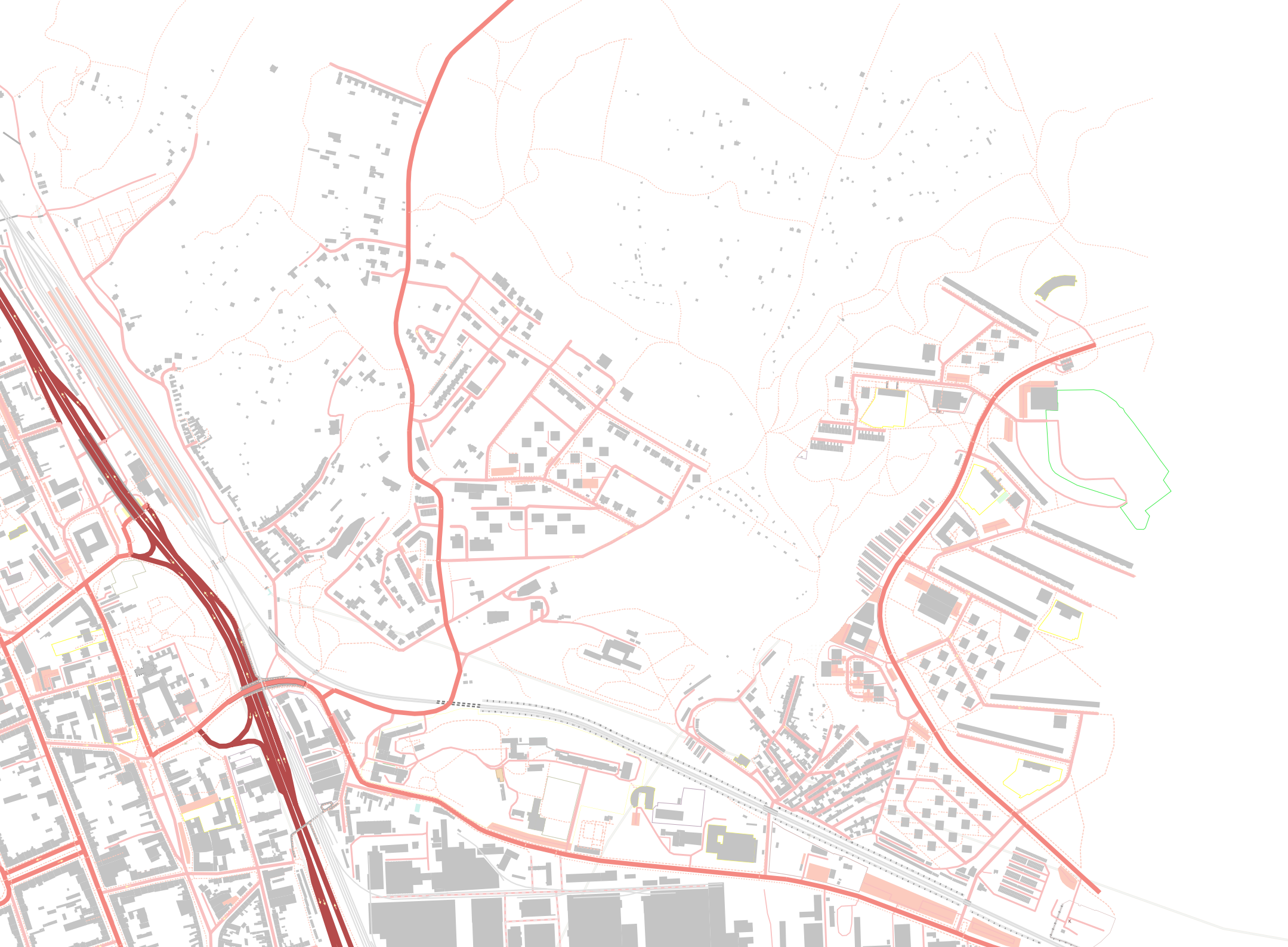
V současné době se v severní části území nachází soukromá mateřská škola Elánek s kapacitou 48 dětí (2 třídy).

Spádovou školou pro oblast je Základní škola, Brno, Košinova 22. Spádovou mateřskou školou pro oblast je Mateřská škola, Božetěchova 65.

Obě tyto instituce nalezneme na původním území Králova Pole, mimo docházkovou vzdálenost a pěší trasy.

					
ZŠ Košinova	46 min.	15 min.	4 min.	35 min.	3 min.
MŠ Božetěchova	27 min.	22 min.	5 min.	18 min.	2 min.

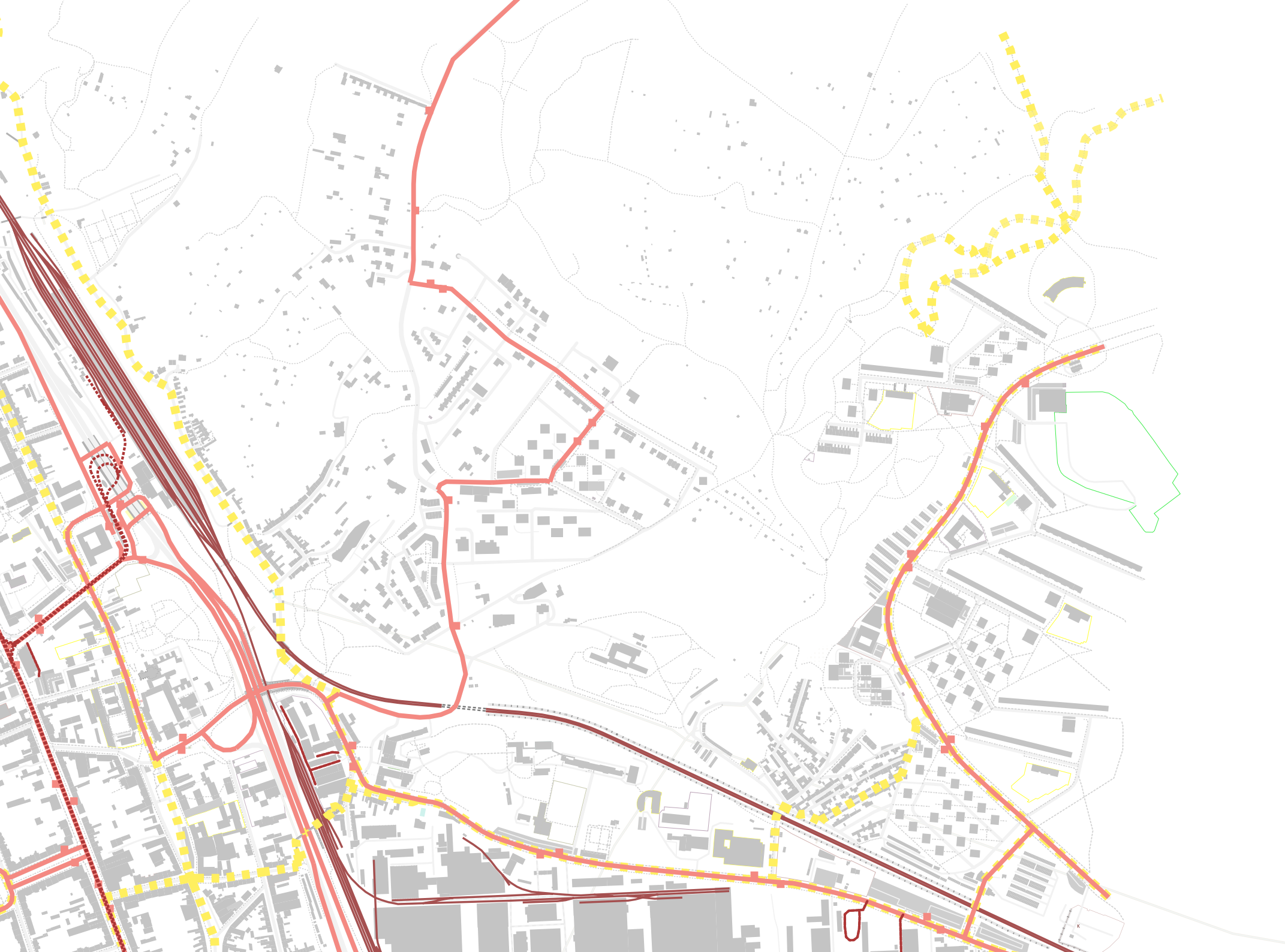
Pěší dostupnost je kupodivu lepší než dostupnost MHD. V současné době ale neexistuje žádná bezpečná cesta pro malé školáky a předškoláky. Dětská pěší chůze navíc trvá o poznání déle, než chůze dospělých.

Doprava

Oblast je napojena na území města Brna prostřednictvím sběrné komunikace Kociánka vedoucí z Brna do Soběšic. Jedná se aktuálně o jedinou komunikaci sloužící k obsluze území, proto je značně zatížena provozem. Komunikace pokračuje ulicí Křížíkova, která zajišťuje napojení na městský komunikační systém.

Západní okraj území křížuje dopravní napojení rychlostní komunikace vedoucí severně na Svitavy a jižně na Velký městský okruh.

K tomuto dopravnímu koridoru se připojuje železniční trať, která následuje trasu rychlostní komunikace a tvoří tak bariéru mezi územím historického Králova Pole a Sadovou.

Západně od oblasti Sadová se nachází nádraží Brno-Královo Pole, které je významným spojem městské, příměstské i dálkové dopravy.

Setkává se tu tramvajová, autobusová, trolejbusová i vlaková dopravní síť. Místem prochází také trasa autobusové linky 43 (Královo Pole, nádraží - Soběšice, Klarisky), která obsluhuje území Sadové v intervalu 20 minut. V nočních hodinách spoj Ng3 (Komín, sídliště - Soběšice, Klarisky).

Příroda a rekreace

Sadová je výjimečná rozmanitou zelení. Na území převažují lesy a zahrady.

Oblast je poměrně svažité, místy nedostupná.

Přibližně ve středu katastru Sadové se nachází Zaječí hora (324 m n. m.), kolem níž protéká v přílehlém údolí Zaječí potok, na němž existují tři malé vodní nádrže a několik jezírek. Údolí s potokem zároveň představuje významný krajinný prvek Údolí Zaječího potoka. Na východě katastru Sadové se v údolí „U Antoníčka“, těsně u hranice s Lesnou, nacházejí kaple svatého Antonína a blízká studánka U Antoníčka.

Vodstvo

Čtvrtí Sadová protékají dva potoky – Ponávka a Zaječí potok. Oba tyto vodní toky jsou částečně zavedeny do tunelů. Ponávka je zavedena do tzv. štoly CI, která prochází z vtokového objektu u královopolského nádraží pod Divišovou kolonií a Lesnou do Cacovic. Právě tato štola zasahuje na území čtvrti Sadová.

Zaječí potok

Mezi Sadovou, Soběšicemi a Lesnou se nachází Zaječí studánka. Vznikla úpravou dřívější studánky Jagdbrunne, v překladu Myslivecký pramen. V roce 1968 ji nově vybudoval Emanuel Koupý, který je také autorem betonové desky s motivem zajíce, která zdobí vývěr pramene.

Studánka je pramenem Zaječího potoka. Je to malý, střídavě tekoucí potok na severním okraji Brna západně od sídliště Lesná. Potok protéká relativně hlubokým údolím kolem kaple sv. Antonína a podél ulice U Antonička, pod ulicí Trtilkovou však mizí skrze mohutný vtokový objekt s česlemi pod zemí. Potok je zakanalizován a po krátkém přibližně vodorovném úseku ústí do svislé spojovací štoly připojené k tunelu Ponávky. Název studánky i potoka je odvozen od názvu kopce Zaječí hora, na jehož úpatí se nachází.

Vegetace

Stromový porost tvoří dub, olše, vrba, topol, jasan, habr, javor. Keřové patro tvoří například trnovník akát, brslen křídlatý, bez černý.

Na velké části území se nachází tzv. rudelární vegetace, což je suchomilné společenstvo, které vzniklo na člověkem změněném podkladu tzv. rumišťích. Travnaté porosty tvoří psárka luční, srha laločnatá, různé druhy lipnic a další traviny. Ze zahrádek se rozšířily některé invazivní druhy např. křen nebo zlatobýl.

Podél potoka a u rybníků se nachází mokřadní druhy jako například rákos, orobinec. Z vzácných rostlin se zde vyskytuje hmyzožravá rostlina bublinatka jižní.

Z živočichů se zde nachází, kromě běžných živočišných druhů, čolek, ropucha obecná a skokani.

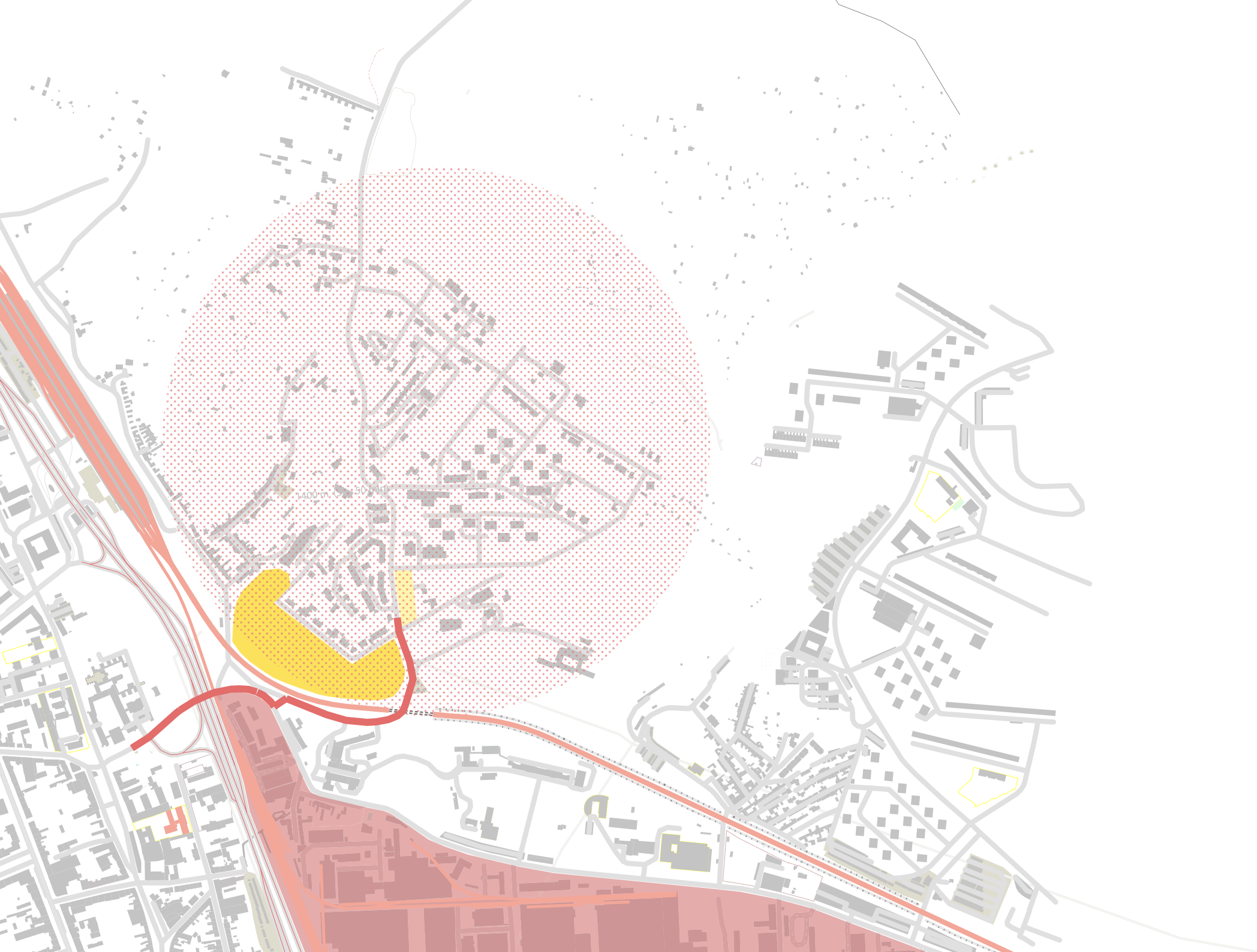
Půda

Území je tvořeno granitem a granodioritem Českého masivu. Půdním typem je typická kambizem.

Údolí Zaječího potoka

Problémy

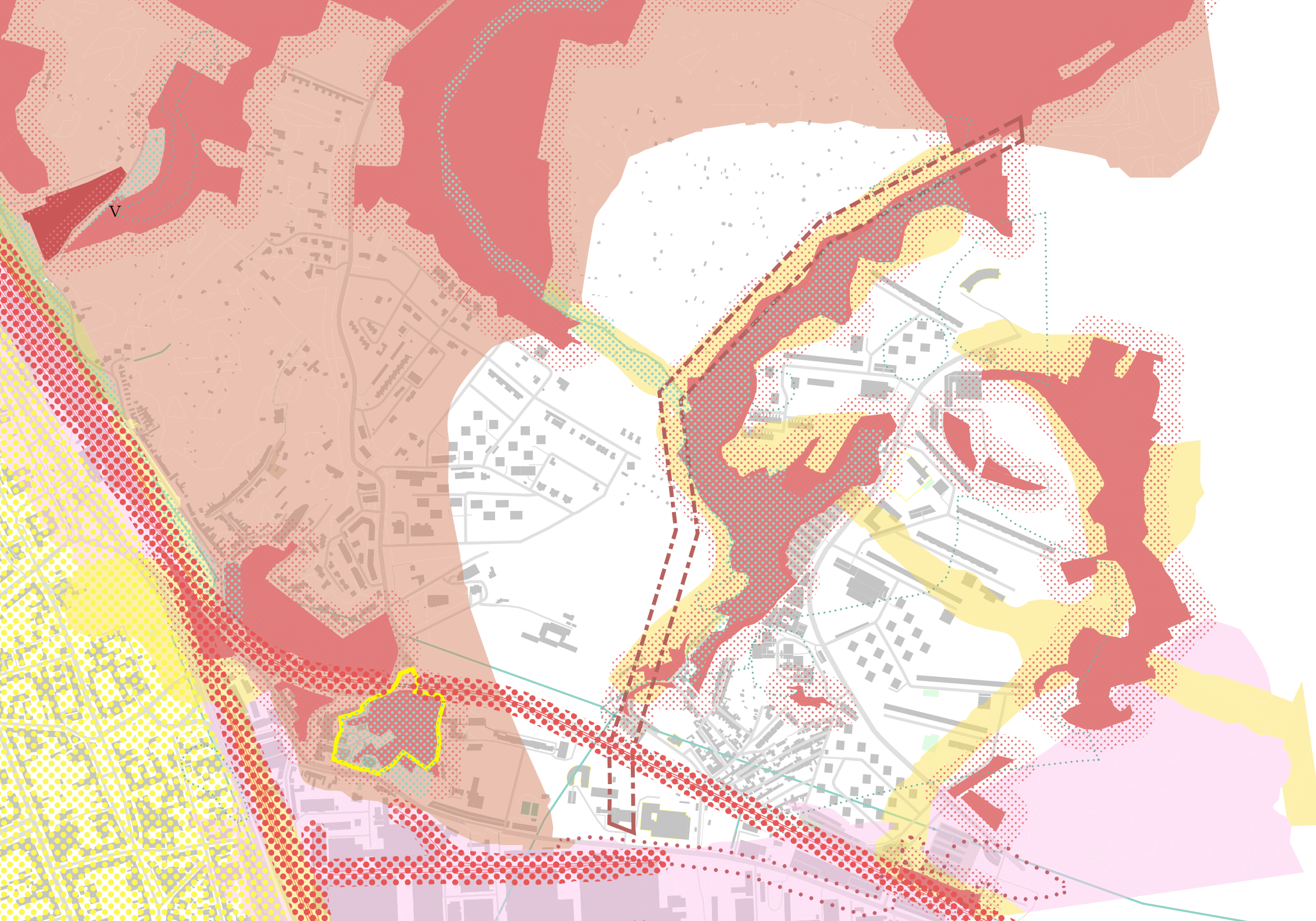
Nejvýraznějším problémem území je monofunkčnost. V místě chybí občanská vybavenost.

S tím souvisí i velká nestandardně velká vzdálenost od spádové školky Božetěchova. Základní školy, která se nachází v historickém Králově Poli.

Výstavba v posledních letech nabrala v lokalitě na obrátkách, a tak stávající komunikace jako jediné spojení s Brnem kapacitně nevyhovuje.

Velkým problémem je i rychlostní komunikace a železnice, které tvoří bariéru a zabraňují propojení s městem. Svou roli hrají i Královopolské strojírny.

V místě je nedostatek kulturního a sportovního vyžití a nedostatek pracovních příležitostí. Obyvatelé dojíždí za prací do jiných částí města.

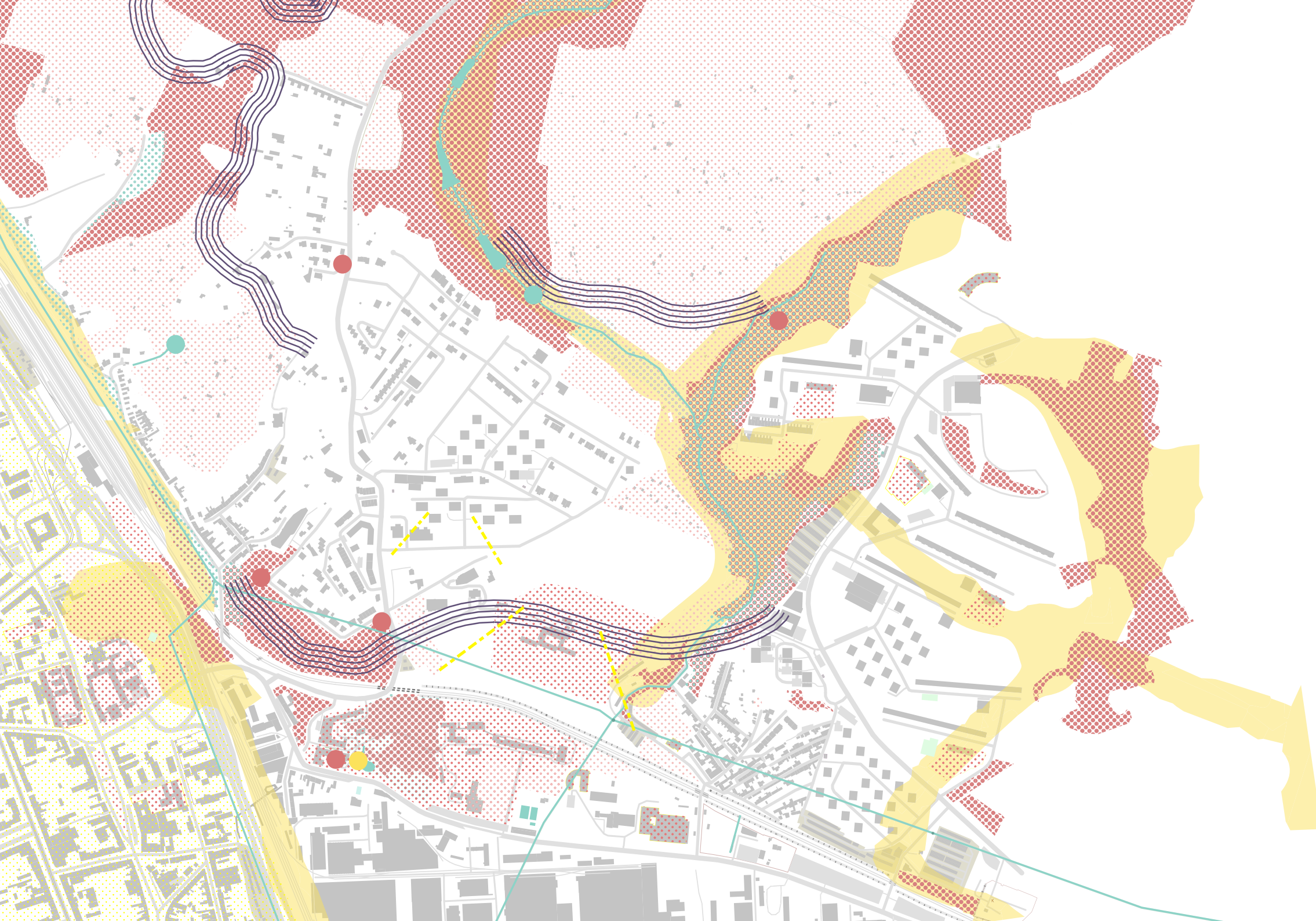

Limity

V řešeném území je největším limitem vedení velmi vysokého napětí, které prochází přímo skrz pozemek, a s ním související ochranné pásmo ve vzdálenosti 20 metrů.

Z jihozápadu území lemuje ochranné pásmo železnice v šíři 60 metrů od krajní osy koleje. Ve stejném směru pak souběžně prochází i zatruběná říčka Ponávka.

Území lemuje ochranné pásmo lesa, které je 50 metrů od jeho hranice.

Hodnoty

Podstatnou hodnotou nejen řešeného pozemku ale i okolí je různorodá zeleň. Zeleným údolím prochází Zaječí potok s několika studánkami, který vnímám jako významný rekreační prvek v krajině. Park a domov pro seniory můžeme označit za další pozitivní prvek v území.

V katastrálním území se nachází hned několik kulturně významných nebo památných míst, třeba pamětní kříže nebo výše již zmiňovanou kapli sv. Antonína.

Jižní svahy Sadové jsou dobře osluněné a nabízí tak velké množství výhledových míst.

Urbanismus

Urbanistické řešení

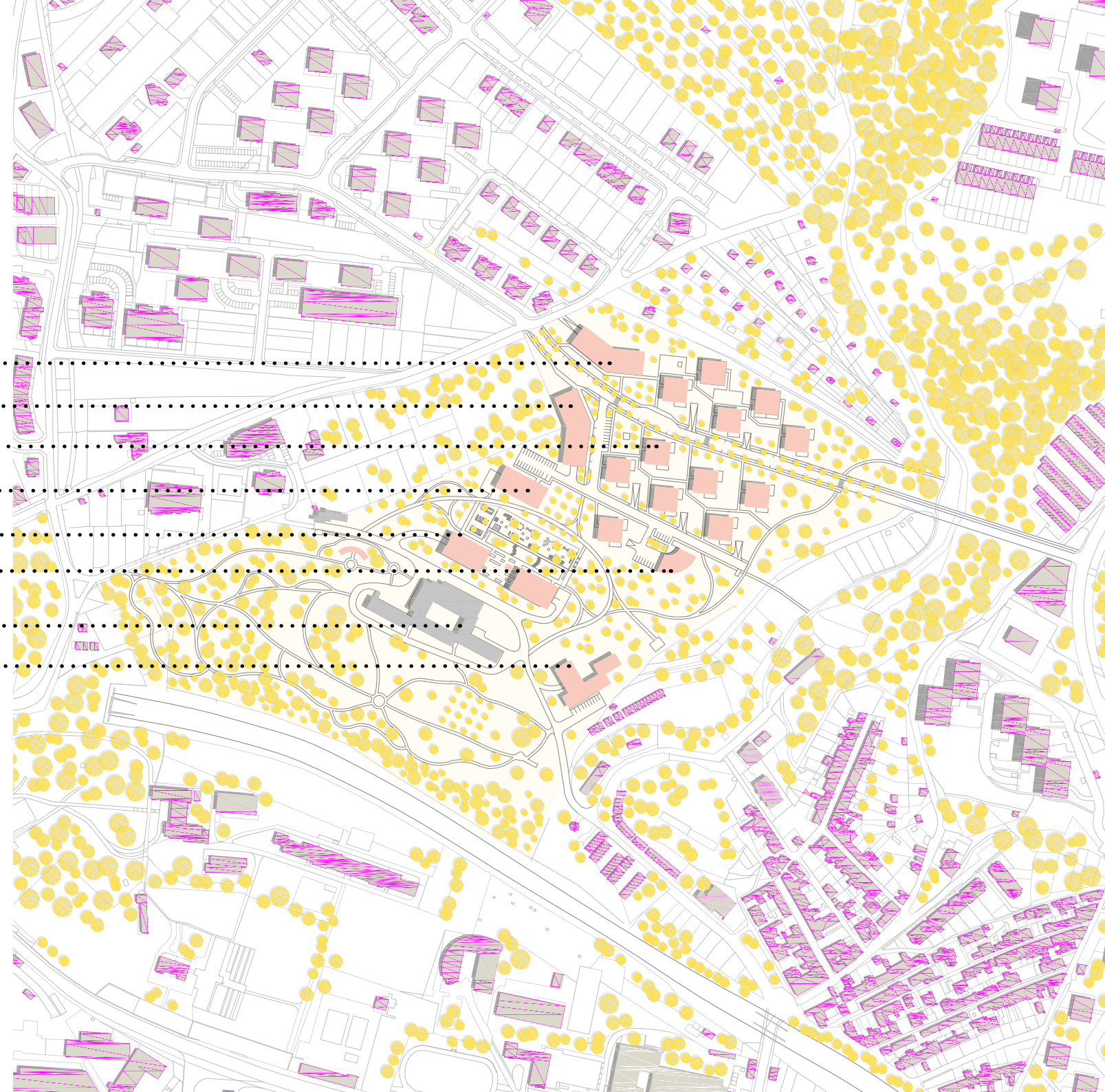
Urbanistické řešení vychází z již dříve zpracované studie atelierem K4. Pro své potřeby tuto objemovou studii dále upravuji.

Druhý navržený domov pro seniory a dům s pečovatelskou službou v jihozápadní části území nahrazují parkem. Naopak přidávám nový objem domu s pečovatelskou službou na hranici s obytnou zástavbou. Zařízení je v kontaktu s běžnou zástavbou a sousedícím polyfunkčním domem, přesto ale neztrácí kontakt s domovem pro seniory a školou.

Na místě původně zamýšleném pro mateřskou školu navrhuji druhý polyfunkční dům. V současné době trpí Sadová naprosto nedostatečnou občanskou vybaveností. Cílem je vybudovat živou čtvrť s dostatkem služeb i prostorů pro setkávání. Tuto tendenci chci podpořit.

Ve svém návrhu redukuji počet bytových domů. Již v současné době je bydlení dominantní funkcí oblasti. Podél jihovýchodní hranice vytvářím propojení mezi údolím Zaječeho potoka a parkem, ve kterém je zasazen domov pro seniory se školou a dětským hospicem. Tím posiluji rekreační charakter, pěší dostupnost území, ale především nechávám prostup v oblasti tolik ceněné zeleni.

- Polyfunkční objekt
- Polyfunkční objekt
- Bytový dům
- Dům s pečovatelskou službou
- Domov pro seniory
- Hospic
- Stávající domov pro seniory
- Dětský hospic „Dům pro Julii“

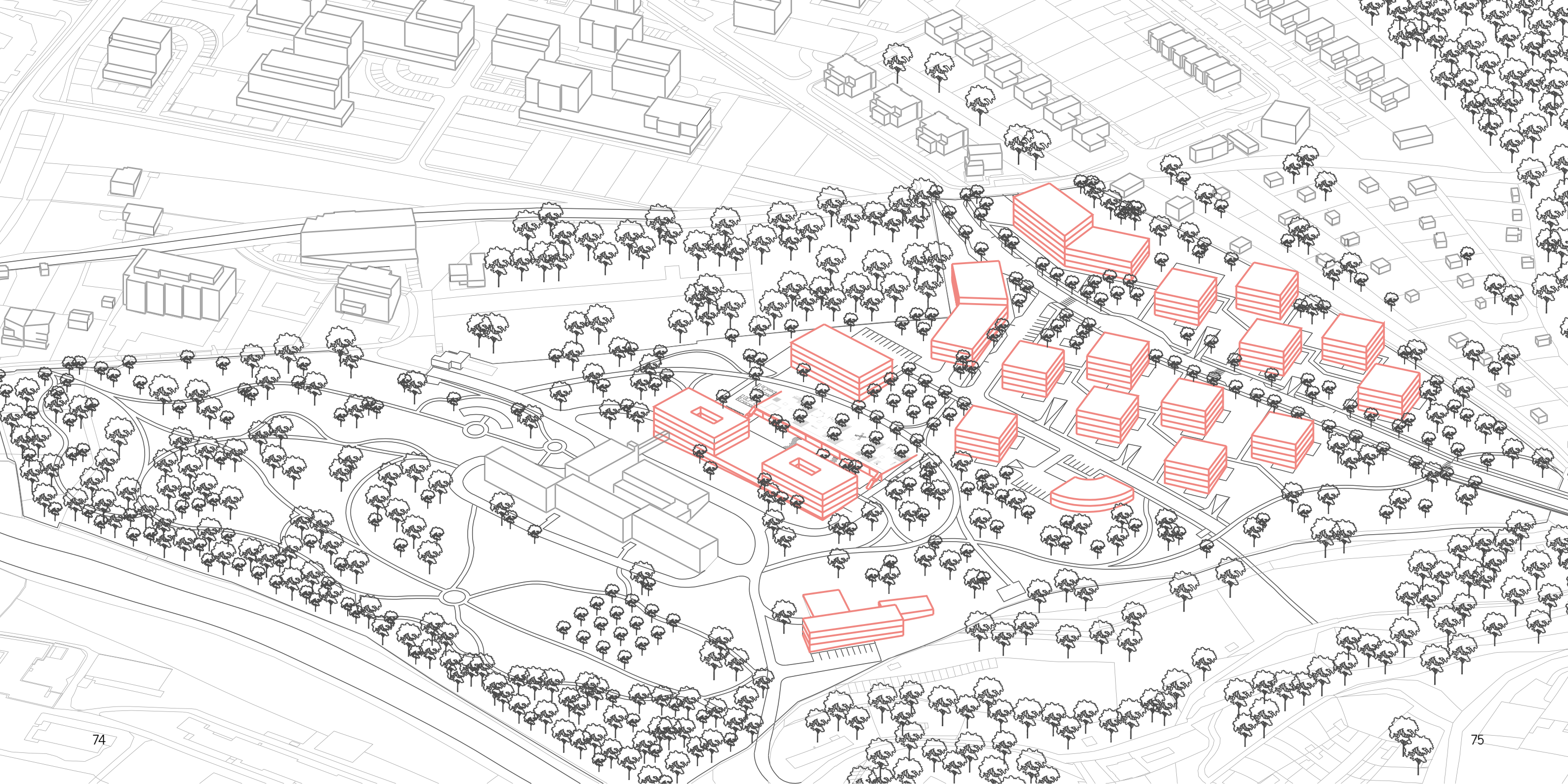

Vzhledem k současnému špatnému napojení Sadové na území Brna, byla navržena výstavba mostu s dopravním napojením na Lesnou. Tuto myšlenku ve svém návrhu zachovávám.

Další nutnou změnou je přetrasování velmi vysokého napětí, které v současnosti prochází skrz lokalitu.

Mateřská škola

Situace

Ve své práci se zabývám návrhem mateřské školy a jejím vztahem k domovu pro seniory a domu s pečovatelskou službou.

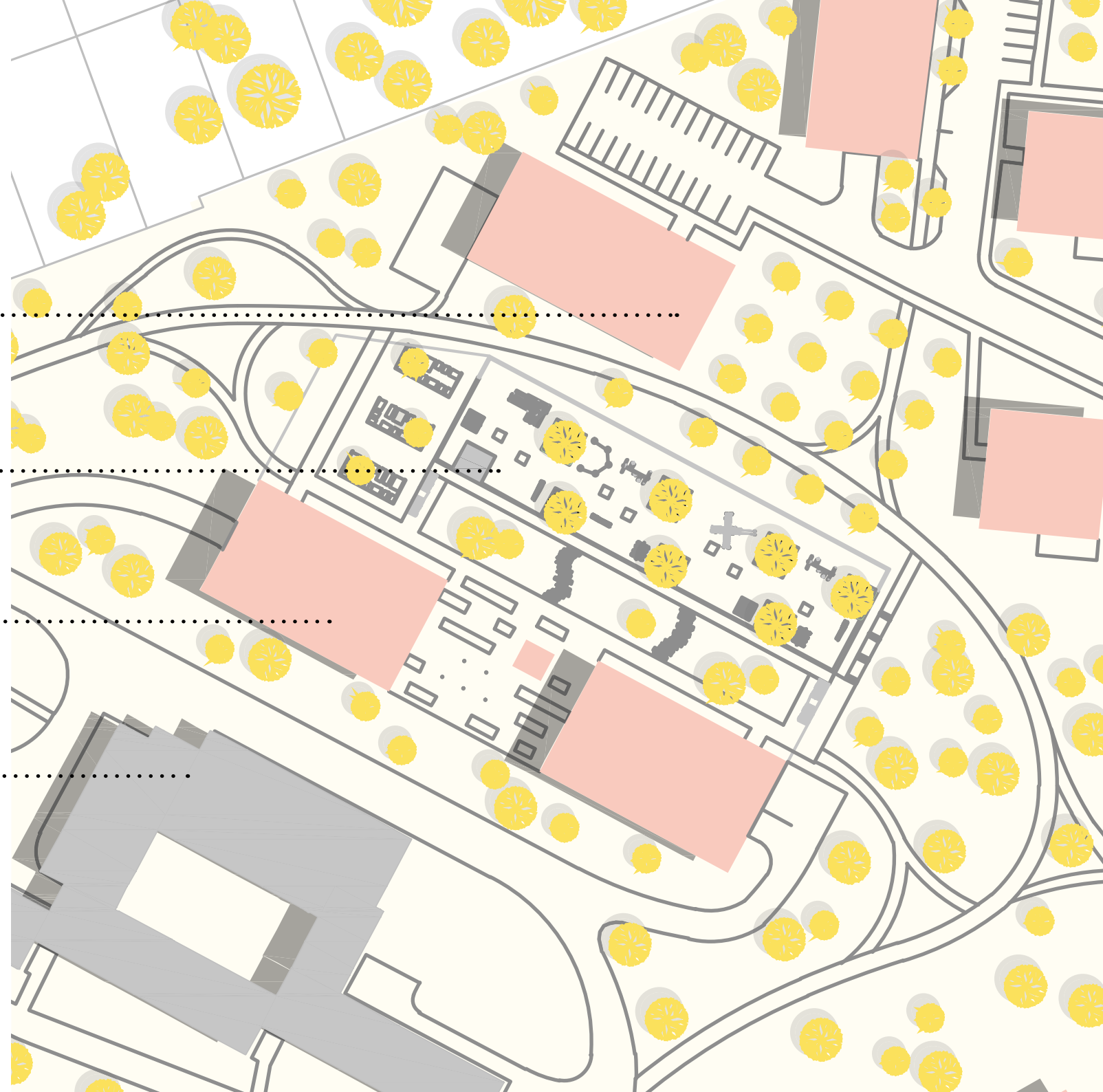
Mateřská škola se nachází přímo v srdci prostoru. Je skrytá, chráněná a stává se živým prvkem v prostoru parku, v prostoru domova pro seniory.

Dům s pečovatelskou službou

Mateřská škola

Dostavba domova pro seniory

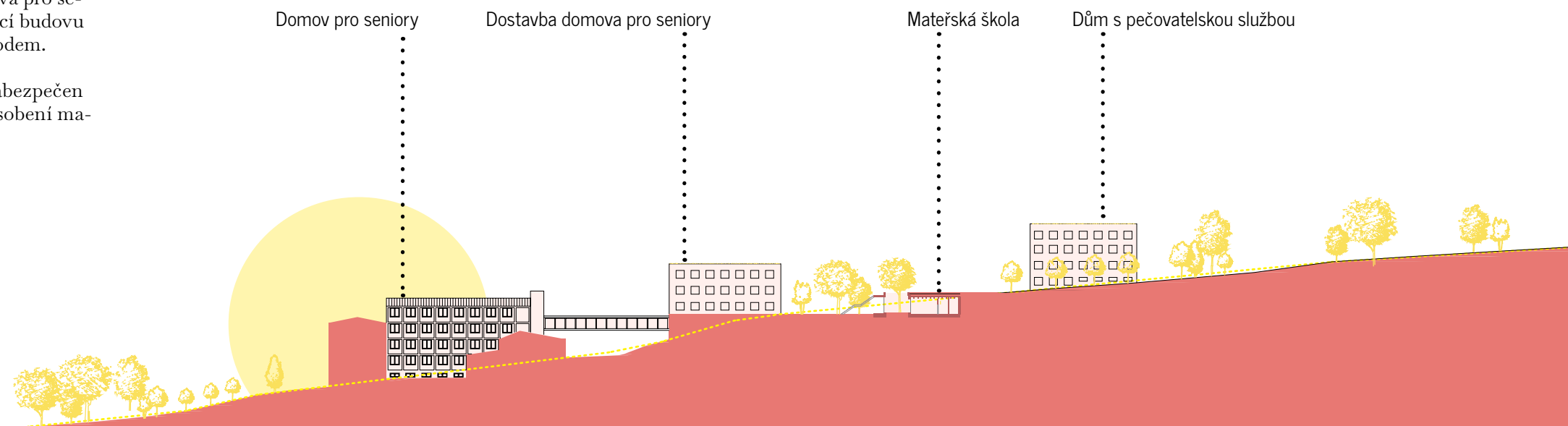
Stávající domov pro seniory

Řez terénem

Budovy jsou usazeny v jihozápadním svahu. Dostavba domova pro seniory je napojena na stávající budovu krytým nadzemním průchodem.

Ze stejného podlaží je zabezpečen i podzemní průchod pro zásobení mateřské školy.

Máma, táta, babička a děda

Kontakt generací

Dětství, dospělost a stáří. Tři fáze života, kterými si projde každý. Člověk se narodí, je malý, bezmocný a skoro nic neumí. Ale má obrovské množství energie a chuti učit se a získávat. Roste, poznává svět, sílí. Získává samostatnost. V dospělosti pracuje, snaží se zajistit sebe, svou rodinu. Realizuje své sny a stará se. Pak ale síl ubývá a stárne, přesto svou hodnotu neztrácí. Za celý svůj život nasbíral tolik zkušeností. Tolik toho viděl, slyšel a zažil. Tolik toho vyzkoušel. Jen kdyby bylo komu to předat.

Kouzlo vícegenerační rodiny spočívá v tom, že se generace vzájemně doplňují. Táta sbírá na žebříku třešně, zatímco babička vykládá dětem pohádku.

Starší lidé mohou být ze stárnutí frustrováni. Celý život byli potřební, starali se o své rodiny či protějšky a najednou o tu možnost přišli. Když se dostanou do fáze, kdy sami potřebují pomoc, může to pro ně být velice těžké. O to podstatnější je kontakt s dětmi. Pro děti jsou babička nebo děda velcí dospělí. Rádi jim naslouchají, potřebují pomoci i s banálními věcmi, jako je zapnutí zipu u bundy. Babička a děda tu nacházejí svůj smysl, mohou najít novou roli ve společnosti.

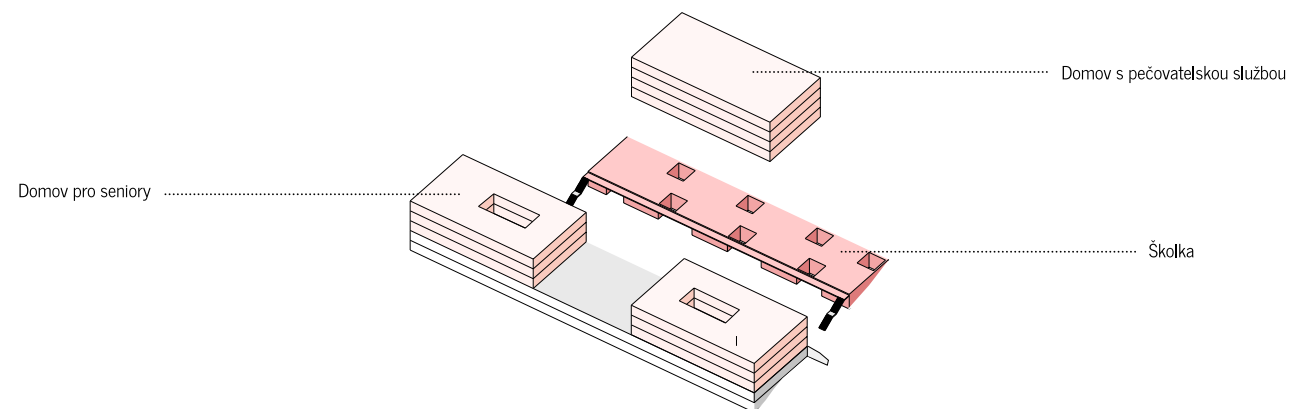
Care centra

Britská a Americká care centra sdružují školku a denní stacionář. Děti tu tráví den se seniory a mají společnou část programu. Obě generace se mohou dle svých možností zapojit do hudebního programu, výtvarky, cvičení nebo si vyjít na procházku. Mezi seniory a dětmi vznikají pevné vazby, kamarádské vztahy. Výzkumy ukazují, že senioři, kteří jsou v kontaktu s dětmi, mají mnohem menší tendence k depresím. Děti se učí toleranci, pochopení a úctě ke starší generaci. Různorodost kolektivu pomáhá jejich socializaci.

„Potřebujeme jeden druhého“

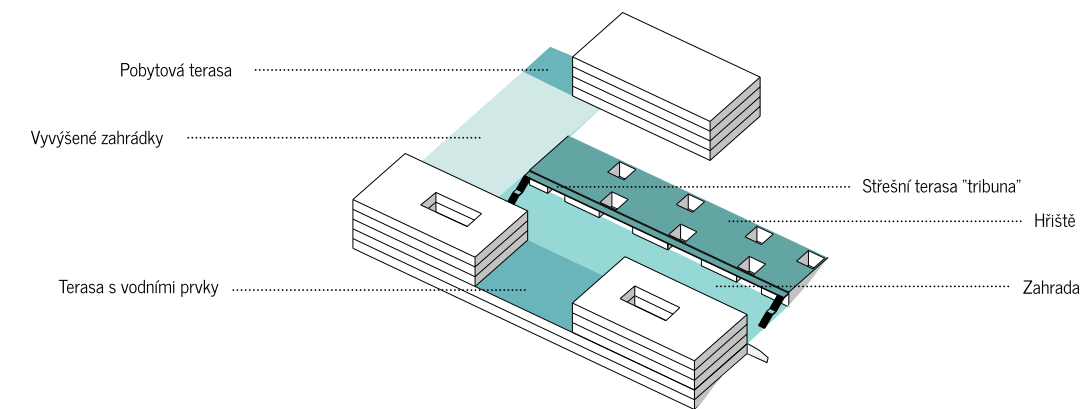
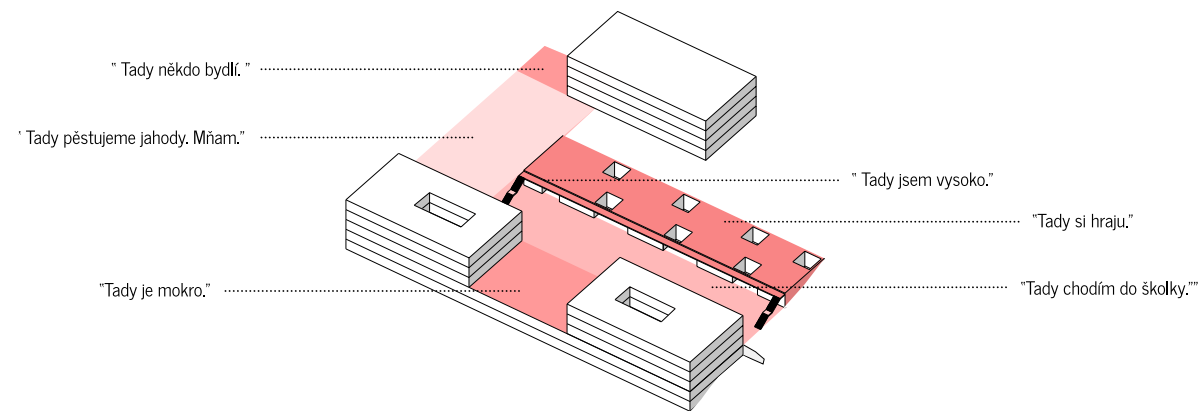
Přestože je dělí velký věkový rozdíl, staří lidé a děti mají mnoho společného. Je to potřeba druhého, nebo třeba nedokonalá motorika. Přitom se vzájemně doplňují. Starý člověk se stěží sehne, když mu něco upadne na zem. Malé dítě pro změnu nedosáhne na polici.

Školka při domovu pro seniory

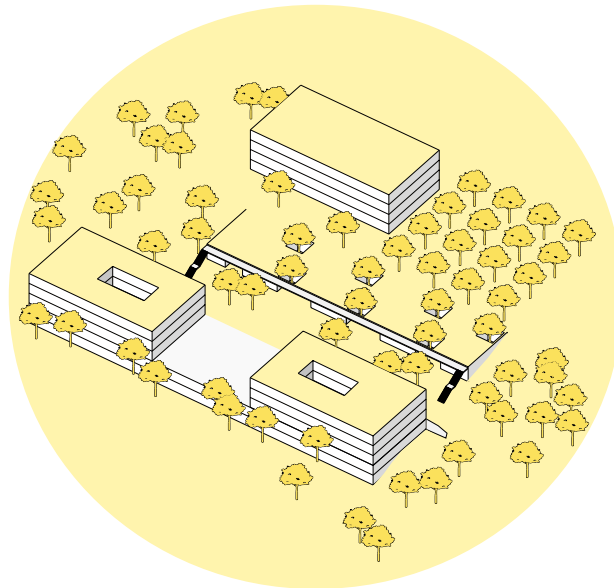

Ve svém návrhu se snažím nabídnout dětem a seniorům možnost fungovat spolu a vedle sebe. Školka je sevřená mezi dostavbou domova pro seniory a domovem s pečovatelskou službou, přesto je stále v kontaktu s bytovou výstavbou a parkem.

Přehledný dvůr pod svahem umožňuje společné venkovní aktivity. Senioři se stávají aktéry prostoru i ve formě pozorování. Jednopodlažní prostor školky je přístupný bezbariérově a plně komunikuje se společnou zahradou.

Školka v přírodě

Lokalita skýtá velkou hodnotu v podobě rozmanité přírody. Nalezneme tu úhledný udržovaný park, soukromé zahrádky, které se rozkládají při okraji lesnatého údolí Zaječího potoka. Zeleň v území zkrátka nabývá mnoha tváří. Tento jedinečný charakter se snažím dále podpořit. Ze severu se line nespoutaná divočina, která se následně proměňuje v sofistikovaný prostor městského bydlení. V zástavbě nabývá pravidelnosti, aby pak formou pravidelného sadu vyústila do parku.

Zeleň neprostupuje pouze územím, ale i samotnou budovou školky. Prolamuje hranice mezi vnějším a vnitřním prostorem. Je součástí budovy, dalším prostorotvorným prvkem. Nabízí dětem novou formu poznávání. Koruna stromu, která prostupuje proskleným atriem, je současně i herním prostorem. Opěrná zeď v zadní části objektu je řešená jako zelená stěna. Zeleň se vlévá do objektu, aby se na druhé straně stala prostorem pro komunitu, hru a setkávání.

Zeleň svou přítomností kladně působí na psychiku člověka, stimuluje schopnost soustředění a vyvolává pozitivní emoce.

“Naším zájmem by mělo být prvotní poskytování dostatečného množství přímých plnohodnotných kontaktů s přírodním děním. Jen na pořádně bytelném základě vlastních prožitků a zkušeností se mohou později rozvíjet další pokud možno málo deformované reálné poznatky získávané už jen řečí, písmem, obrazy.”

Emilie Strejčková

Sad na Sadové

Tradice sadovnictví patří odedávna k Sadové. Krásné kvetoucí ovocné stromy zdejších zahrad ale vytlačila masivní výstavba. Největší hodnotou zdejších jižních svahů byly právě voňavé stromy. Stromy, které dnešní krajině bytostně schází, by se měly na území vrátit.

Jedno japonské přísloví říká „I suchý strom oživuje krajinu.“

Každý strom je jedinečnou architekturou přírody. Je ale mnohem víc. Strom je socha, která se proměňuje, roste, žije, a proto je blízka člověku. Je každodenní stálý pozorovatel našich kroků, má paměť a tvář, kterou mění čas. Pne se k nebi, ale přitom je pevně ukotven kořeny k zemi. Přitahuje nás, dává nám pocit bezpečí a stability. Každé dítě rádo leze po stromech, každý starší člověk se rád posadí na lavičku do jeho stínu.

Strom je útočištěm, skryje nás před deštěm, před sluncem. Poskytne nám příjemný stín. Je chleboďárce. Jíme jeho plody, stavíme z jeho těla a dýcháme z plných plic vzduch, který se prohání v jeho větvích. Strom dává.

Místo pro děti

„V okamžiku, kdy dítě udělá první krok, ocitá se na vyšším stupni interakce. Neustále se snaží svou nezávislost rozšířit. Chce všechno dělat samo... Jeho snahy jsou tak energické, že naši obvyklou reakcí je jejich zabrždění. Bohužel, pokud toto děláme, nebrzdíme dítě, ale samu přírodu, protože vůle dítěte sleduje vůli přírody a řídí se jejími zákony.“

Maria Montessori

Měřítko dítěte

Perspektiva dítěte je docela jiná než dospělého. Děti jsou navíc od přírody velice zvědavé. Prostor a výhledy z něj by proto měly být uzpůsobeny měřítku dítěte.

Venku je to fajn!

Každé dítě je trochu jiné, přesto můžeme říci, že většina dětí se cítí dobře v otevřeném či venkovním prostředí. Právě těmto pocitům a potřebám se snažím věnovat ve svém návrhu.

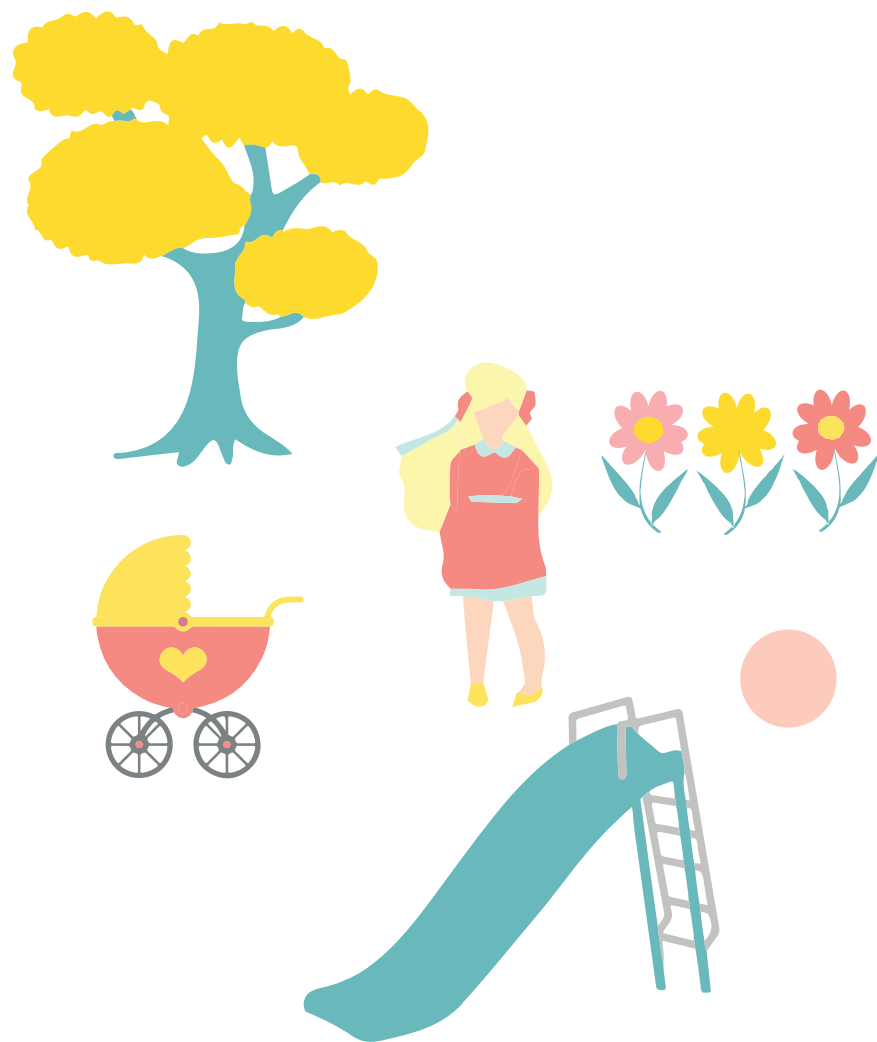
Prostor, který se mění

Prostor školky je variabilní, třídy mohou fungovat společně nebo odděleně. Stěny a závěsy dokážou velice snadno přehradit oddělení a vytvořit tak prostor pro menší skupiny. Interiér navíc úzce spolupracuje s exteriérem. Prosklená atria lze otevřít a narušit tak hranici mezi exteriérem a interiérem. Prostor se mění s počasím a ročním obdobím.

Děti jsou barevné

Školka nemusí být barevná, musí být útulná. Barevné stěny v návrhu nahrazují přírodní materiály. Ty mají výborný vliv na soustředění nebo třeba lepší spánek. Barvu do prostoru vnáší samotné děti, hračky a učební pomůcky.

Místo pro hru

„Hra je jeden z nejefektivnějších způsobů, jak zjednodušit život. Přesně to jsme dělali jako děti, ale v dospělosti jsme si hrát zapomněli.“

Albert Einstein

Prostor pro děti

Nabízím dětem prostor, který je zajímavý a nový. Podporuje jejich přirozenou zvědavost. Přitom využívám prvků, které již znají a působí na ně pozitivně. Snažím se nabídnout jiný pohled na prostor. Střecha je pro děti hřiště. Mohou se přiblížit koruně stromu, nebo se „válet“ pod ním. Přesah střechy zprostředkovává stín, ale zároveň i výhled. Zastřešená terasa umožňuje užívat prostor i za deště.

Hraju si, učím se...

Děti se učí pozorováním a nápodobou. Učí se hrou. Aktivita je pro ně nesmírně obohacujícím prostředkem k získávání nových zkušeností. Děti nejsou jen zvědavé, jsou hravé. Rády věci zkouší a pomáhají „dospělákům“. Nechme je si hrát.

Ve svém konceptu se snažím dětem nabídnout škálu aktivit, které mohou vyzkoušet.

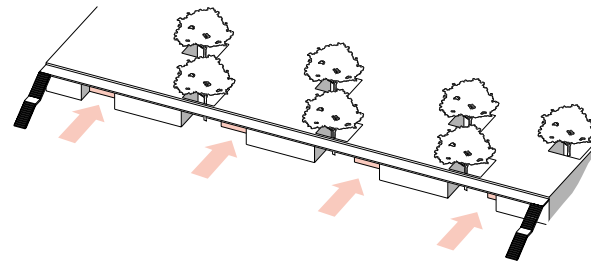
Víte, jak velká zábava může být s vodou? Jak těžké je přeskákat žhavou lávu, která prorůstá chodníčkem. Jak super je houpat se až do nebe a nebo mihnout? Že slimáci jsou největší nepřátelé jahod a čmelák má rád modrou a žlutou barvu? Proto jsou u naší školky všechny čmelíny modré a žluté.

Školka může být lodí, domov pro seniory hradem. Může být vším, co si dovedeme představit.

Místo pro architekturu

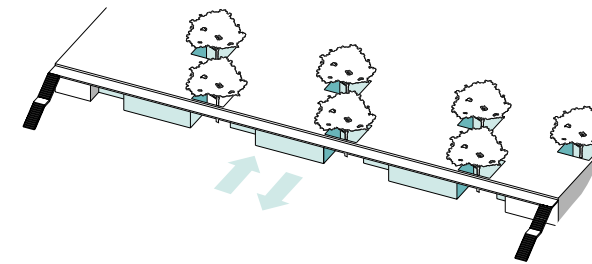
Akcent vstupu

Jihozápadní fasáda je rozčleněná do 4 segmentů. Každý představuje jednu prostorovou jednotku. Tedy 3 oddělení a prostor pro zaměstnance. Prostory pro vstup uskakují směrem do dispozice. Vzniká zastřešený předprostor s lavičkou. Prostor pod střešním přesahem není pouze ulicí. Vznikají podél něj venkovní pobytové plochy.

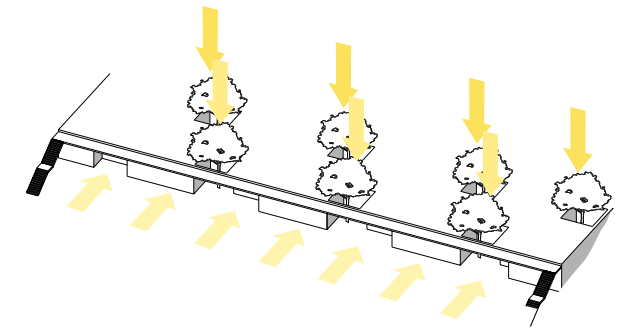
Otevřený prostor

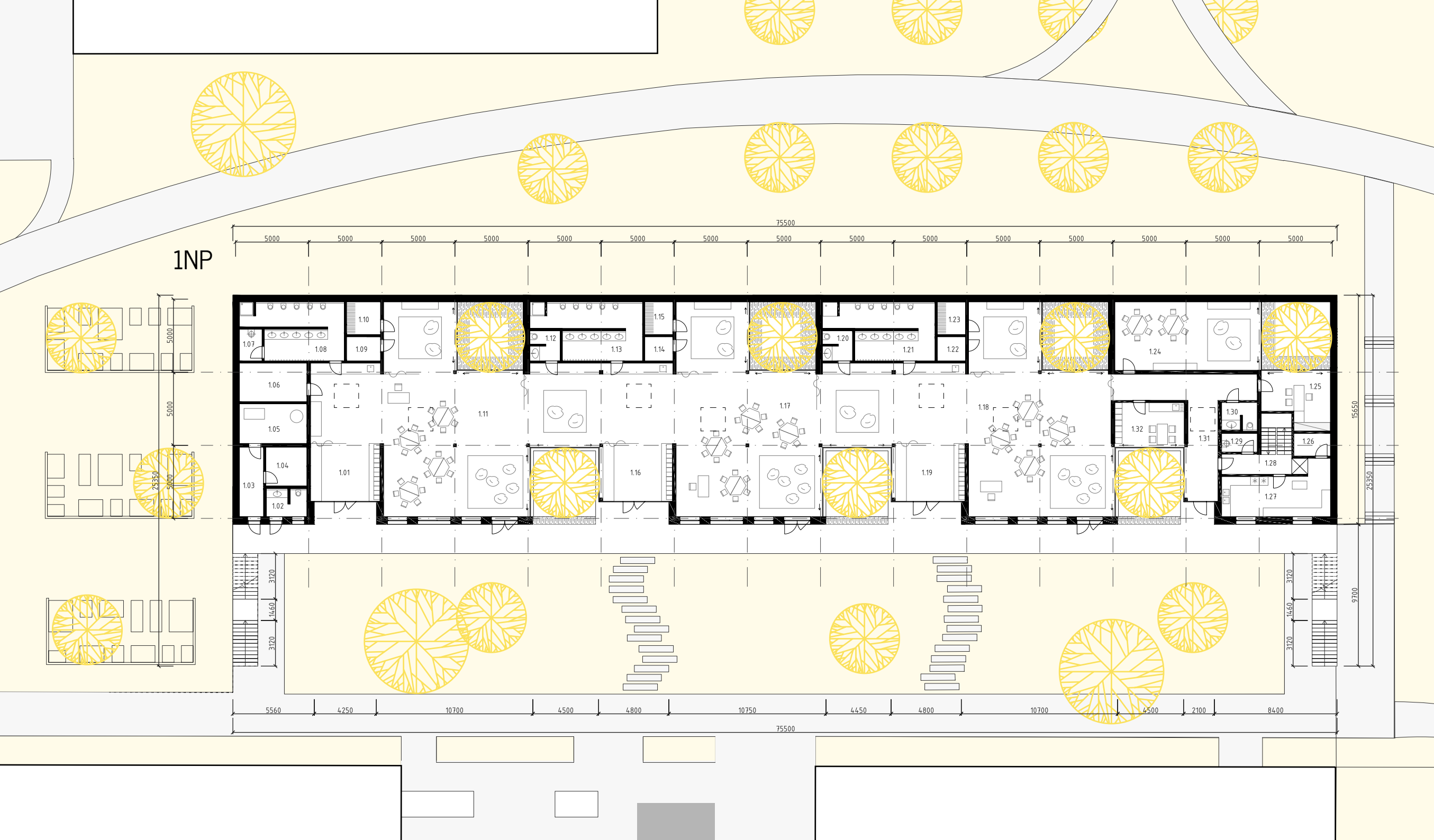
V návrhu se objevují dvě tendence. Snaha o propojení jednotlivých oddělení a snaha o otevření prostoru do okolí.

Světlo

Vnitřní prostor je prosvětlený vnitřními atrii a malými světlíky. Sluneční paprsky do něj vnikají pod různými úhly. Samotná osvětlená atria tvoří zajímavý prostorotvorný prvek, který dělí a současně spojuje jednotlivé prostory.

1NP

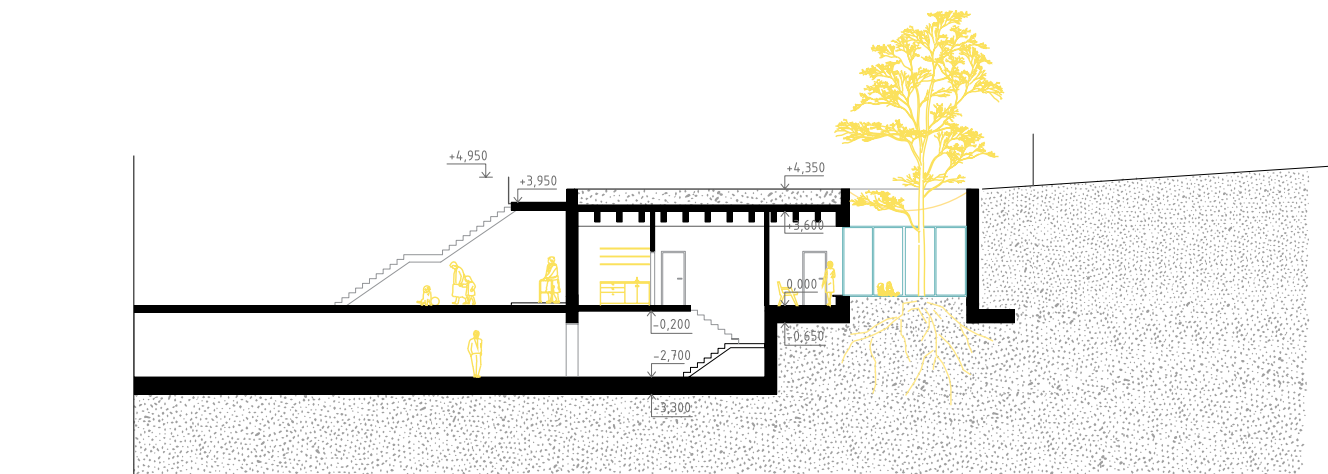
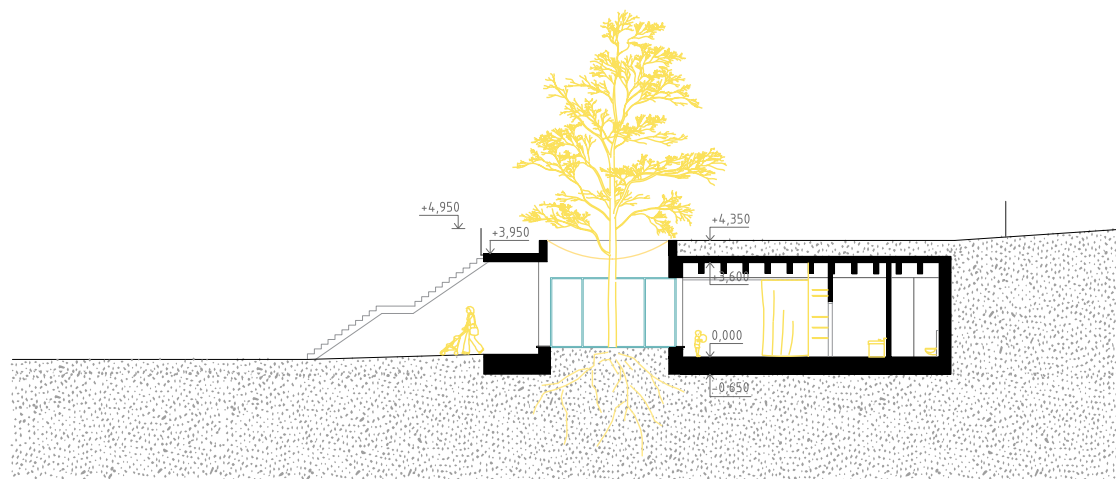
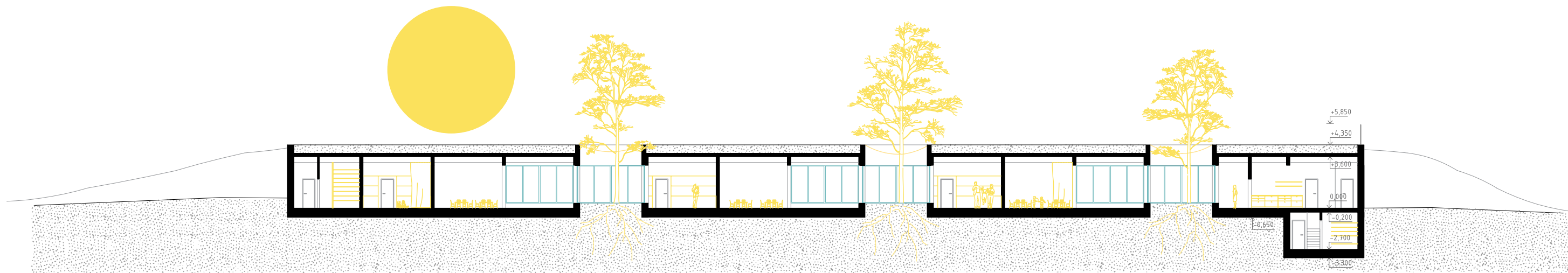
1PP

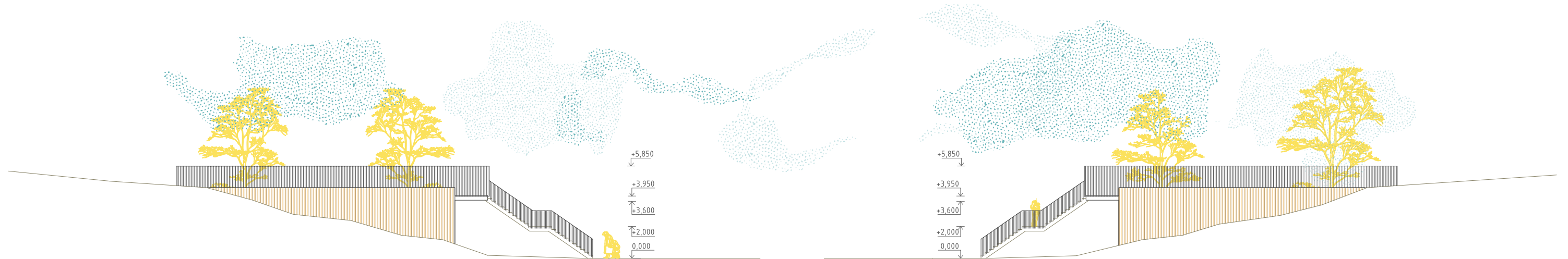
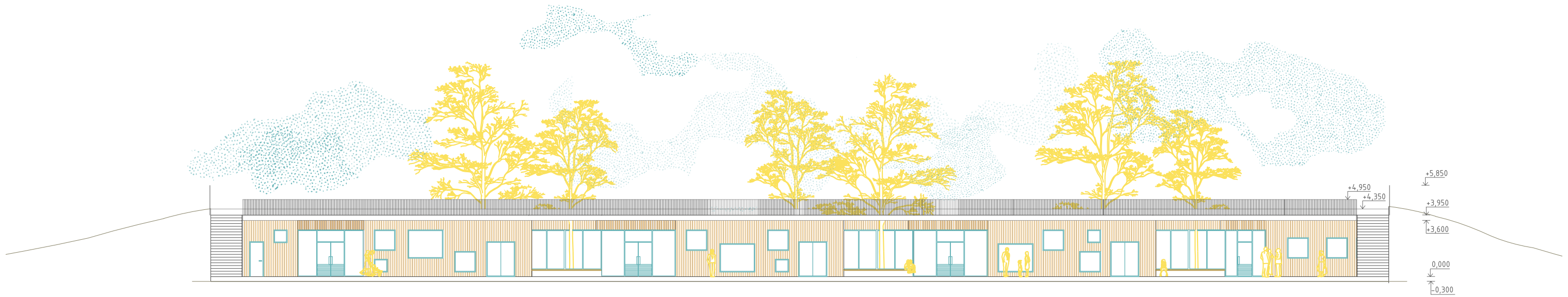
1NP

1.01	šatna	19,68 m ²
1.02	pohotovostní wc	5,31 m ²
1.03	chodba	8,57 m ²
1.04	sklad zahrada	8,71 m ²
1.05	technické zázemí	12,37 m ²
1.06	sklad	12,16 m ²
1.07	úklidová místnost	3,36 m ²
1.08	wc děti	20,03 m ²
1.09	sklad	3,85 m ²
1.10	sklad lůžkovin	5,23 m ²
1.11	denní místnost	145,01 m ²
1.12	wc zaměstnanci	4,27 m ²
1.13	wc děti	23,25 m ²
1.14	sklad	3,19 m ²
1.15	sklad lůžkovin	4,33 m ²
1.16	šatna	19,68 m ²
1.17	denní místnost	145,01 m ²
1.18	denní místnost	145,01 m ²
1.19	šatna	19,68 m ²
1.20	wc zaměstnanci	4,27 m ²
1.21	wc děti	23,25 m ²
1.22	sklad	3,19 m ²
1.23	sklad lůžkovin	4,33 m ²
1.24	třída	46,91 m ²
1.25	kancelář ředitele	16,66 m ²
1.26	sklad potravin	3,84 m ²
1.27	kuchyně	22,34 m ²
1.28	chodba	12,42 m ²
1.29	úklidová místnost	3,11 m ²
1.30	wc zaměstnanci	4,8 m ²
1.31	chodba	27,01 m ²
1.32	zázemí pro pedagogy	14,49 m ²

1PP

0.01	chodba	8,72 m ²
0.02	sklad	6,35 m ²
0.03	sklad	17,04 m ²
0.04	sklad	8,32 m ²
0.05	sklad	12,12 m ²
0.06	sklad	9,00 m ²
0.07	sklad	9,00 m ²
0.08	chodba	29,82 m ²

Konstrukční a materiálové řešení

Konstrukce stavby

Konstrukce objektu je kombinací železobetonu, dřeva a hlíny.

Budova je založena na železobetonové desce kombinované s železobetonovou stěnou při terénu. Obvodovou stěnu dále doplňuje hliněné zdivo z vepřovic v tloušťce 300 mm, kterou doplňují dřevěné sloupky profilu 250x250 mm dřeva třídy C24.

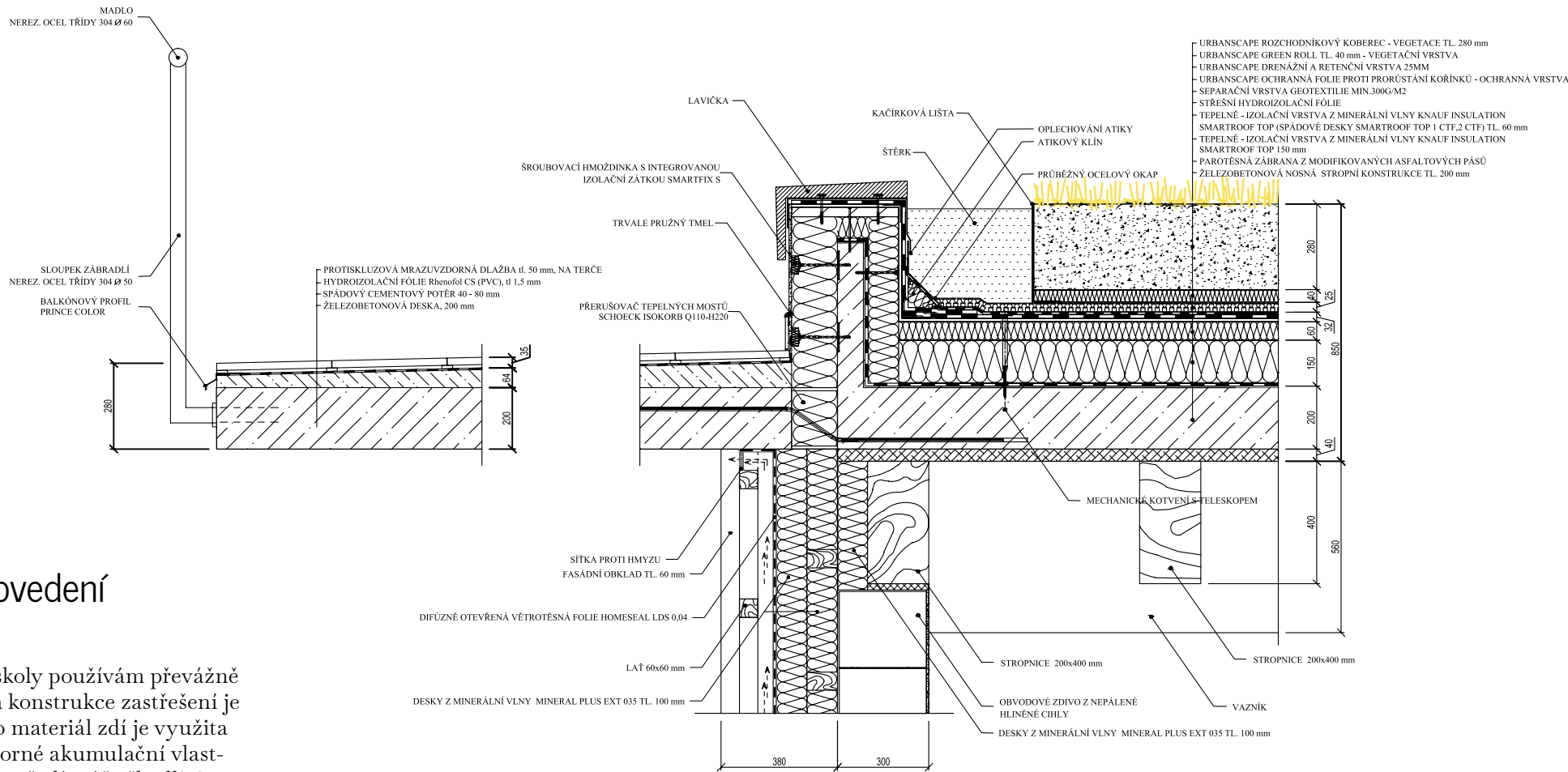
Sloupky jsou rozmístěny v prostoru v osově vzdálenosti 5 m a vynášejí lepené vazníky průřezu 250x600, mezi které jsou uloženy vaznice. Dřevěná stropní konstrukce je spřažená železobetonovou stropní deskou, která dále vystupuje před objekt. Tato konstrukce vynášejí zastřešení v podobě zelené intenzivní střechy.

Příčky jsou řešeny v minimální tloušťce 150 mm. Hliněný materiál je v tomto případě vyztužen přírodním vláknem.

Konstrukci prostupuje několik prosklených čtvercových atrií vyhraněných sloupky. V zadní části objektu přiléhající k zemině je severovýchodní stěna řešena jako samostatná opěrná zeď, která není součástí obálky budovy, pouze brání sesuvu půdy do zeleného atria.

Materiálové provedení

Pro budovu mateřské školy používám převážně přírodní materiály. Nosná konstrukce zastřešení je realizovaná ze dřeva. Jako materiál zdi je využita hojně hlína, která má výborné akumulční vlastnosti. Reguluje vlhkost prostředí, váže škodliviny.

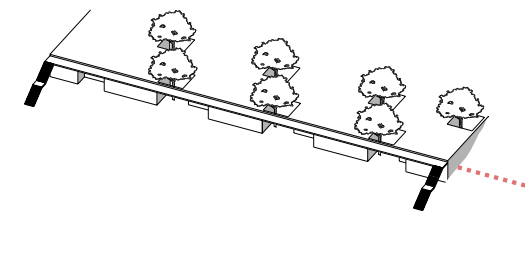
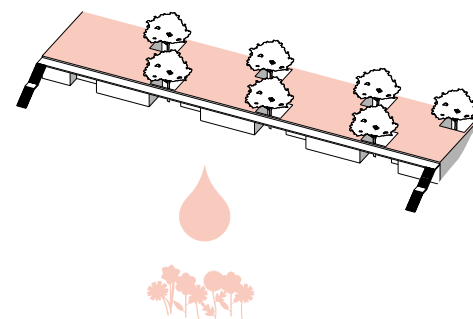
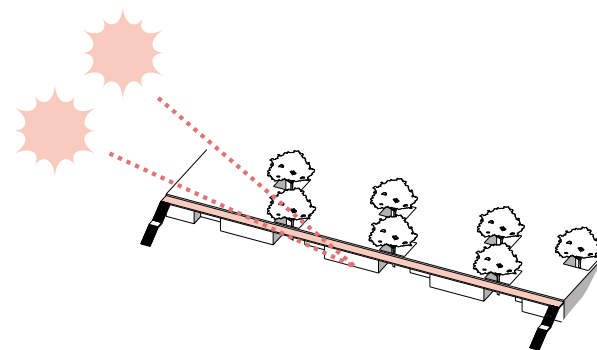
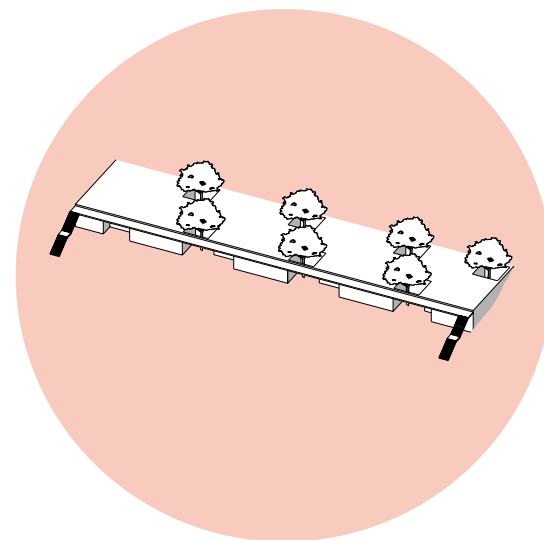
Technické řešení

Technické řešení budovy

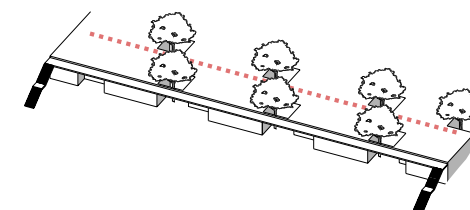
Objekt je řešen s ohledem na životní prostředí. Samotné zapuštění stavby do terénu vede ke snížení energetické náročnosti stavby a zvýšení tepelné stability.

Konzola zastřešující vstupy do objektu reaguje na jihozápadní slunce. Zabraňuje přehřívání prostor v létě, kdy dopadají paprsky slunce na zem pod menším úhlem. V zimě umožňuje slunci vstoupit do interiéru.

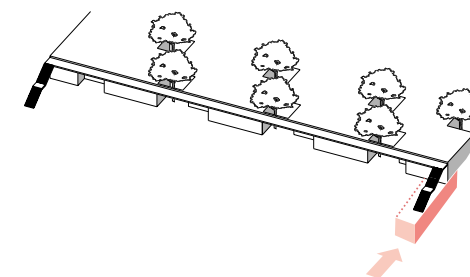
Tepelnému komfortu pomáhá i zelená intenzivní střecha. Přebytky vody jsou jímány do retenční nádrže. Voda může být nadále použita pro zalévání.

Pro vytápění objektu je použitý systém tepelného čerpadla země-voda. Čerpadlo využívá zemního vrtu.

V objektu funguje řízené větrání. Vedení je trasováno pod stropem mezi vaznicemi v ose podél mokřých provozů.

Odpady a zásobování

Objekt je napojen podzemním krčkem na přístavbu domova pro seniory. Provoz je spojený. Zásobování, svoz odpadu či čištění lůžkovin zabezpečuje domov pro seniory.

To, co prožívá malé dítě, můžeme brát z pohledu dospělého jako banální a nedůležité. Někdo by mohl říci: „Dítě nemá žádné starosti, nezná problémy.“ Pokřivený úhel pohledu dospělého.

Pravdou je, že to, co prožijeme v dětství s námi zůstává po celý život.

Prostředí, které dítě obklopuje, je nesmírně důležité pro jeho zdravý vývoj a socializaci. Co je „okolí dítěte“? Lidé, ale i věci, prostor, rostliny nebo zvířata. Společným jmenovatelem je zážitek. Především zážitky, umožňují dětem pochopit svět a najít v něm své místo.

Ve svém návrhu jsem se pokusila zahrnout co nejvíce zážitků, zkušeností s prostorem a lidmi. Pokouším se nabídnout dětem školku, ve které mohou být dětmi se vším všudy. Vytvořit Sadové místo, kde se lidé budou znát a setkávat, díky kterému si budou blíží.

